

ZEMZEM

LIST UČENIKA GAZI HUSREV-BEGOVE MEDRESE U SARAJEVU

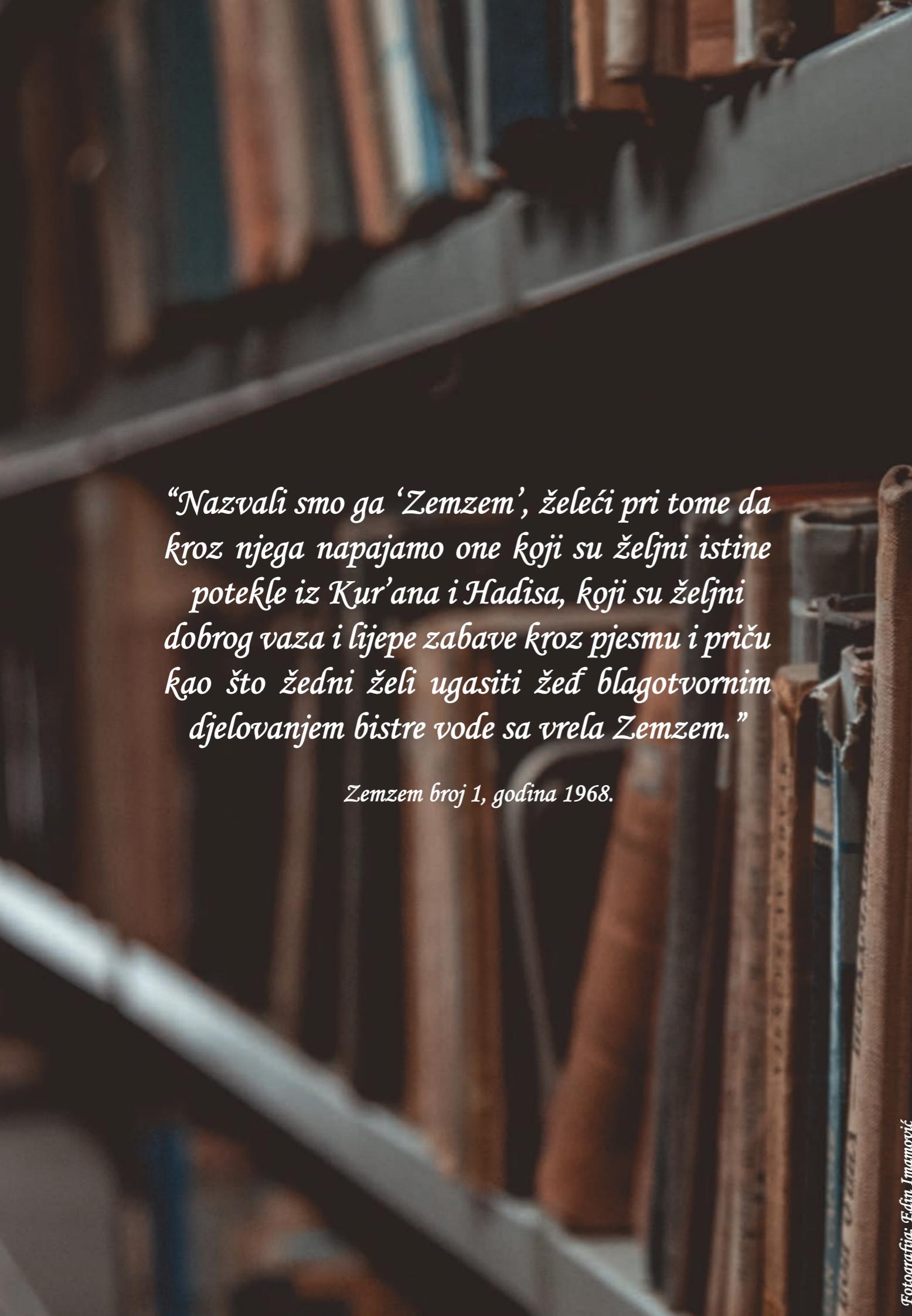
GODINA LIII - FEBRUAR 2022/REDŽEB 1443.

BROJ 214 - CIJENA 2 KM, ZA INOSTRANSTVO 2 €

TEMA BROJA:

Svjetionik generacija

GAZI HUSREV-BEGOVA MEDRESA OBILJEŽILA
485. GODIŠNJCU SVOG POSTOJANJA

"Nazvali smo ga 'Zemzem', želeći pri tome da kroz njega napajamo one koji su željni istine potekle iz Kur'ana i Hadisa, koji su željni dobrog vaza i lijepo zabave kroz pjesmu i priču kao što žedni želi ugasiti žđe blagotvornim djelovanjem bistre vode sa vrela Zemzem."

Zemzem broj 1, godina 1968.

Foto: Edin Imamović

SADRŽAJ:

- 02 RIJEČ UREDNICE
ESMA HADŽIĆ
- 03 TAMO
LAMIJA POLJAK
- 04 MEDRESA FLASH
ELMIR BAJRAKTAREVIĆ I TARIK IBRAHIMOVIĆ
- 09 NAPUŠTANJE SEBE I
POVRATAK GOSPODARU
AMINA SUBAŠIĆ
- 10 ŠTA SU TO ŽENE IZUMILE?
LAMIJA BASARIĆ
- 12 ZAVRŠETAK ILI NOVI POČETAK?
HFZ. IMAN SILAJDŽIĆ
- 14 VREMЕПЛОВ
DINA PЕPIЋ I DALIDA SOFTIĆ
- 16 PREPORUKA ZA ČITANJE
HAJRUDIN MEŠIĆ, PROF.
- 17 CITATI
- 18 PLEMENITOST SE NE DA OPISATI,
NJU VALJA ŽIVJETI I DOŽIVJETI
HFZ. MUSTAFA SINANOVIĆ
- 20 ZAŠTO?
HFZ. HAMZA ATTAR I HFZ. MUSTAFA
SINANOVIĆ
- 22 MIRIŠ NA RAMAZAN
DŽEJLANA BEĆIROVIĆ
- 24 TEMA BROJA | TRAGOVI U VREMENU
LUKMAN BABAJIĆ, AMINA KLISURA
- 26 GAZI HUSREV-BEGOVA MEDRESA OBILJEŽILA
485.GODIŠNJCU SVOG POSTOJANJA
JUSUF BUKVA
- 30 50 GODINA OD POBJEDE
SENAD BEŠIĆ
- 32 KAD UPOREDIM GODINE...
ISMAIL ALIBEGOVIĆ
- 35 SVJEDOČanstvo učeničkog
pisano stvaralaštva
SARA HODŽIĆ I ADVIJA MEMIŠEVIĆ
- 37 TEBI U OKRILJE
MEDINA ZUBAČA
- 38 POSJETILI SMO ZA VAS
LUKMAN BABAJIĆ, SUMEJA
HAŠIĆ, ABDUSAMED BJELIĆ
- 42 KUR'AN SE NE MOŽE PREVESTI, KUR'AN SE
MORA PREVODITI (TUMAČITI)!
AMINA SUBAŠIĆ I AHMED ZUKIĆ
- 44 IZ DNEVNIKA GAZIJKE
FATIMA HUSEINPAHIĆ
- 46 ISPUNJALJKA
MELIKA MUJALA
- 47 KVIZ ZNANJA
MELIKA MUJALA
- 48 ZABAVNI KUTAK
MELIKA MUJALA I LAMIJA BASARIĆ

Pokretač i izdavač:
Udruženje učenika Medrese
"Gazi Husrev-beg"

Glavna i odgovorna urednica:
Esma Hadžić

Zamjenik glavne i
odgovorne urednice:
Armin Arnautović

Tehnička urednica:
Lamija Basarić

Koordinatorica:
Maida Čerimović, prof.

Redakcija:
Ismail Alibegović, hfz. Hamza Attar, Lukman Babajić, Elmir Bajraktarević, Džejhana Bećirović, Senad Bešić, Abdusamed Bjelić, Jusuf Bukva, Sumaja Hašić, Sara Hodžić, Tarik Ibrahimović, Halima Iserić, Amina Klisura, Advija Memišević, Dina Pepić, Lamija Poljak, Amina Subašić, Medina Zubača i Ahmed Zukić

Fotografi:
Edin Imamović i Rejhana Selimanović

Lektori:
Melika Mujala, hfz. Mustafa Sinanović, Dalida Softić i Edina Spahić

Adresa:
Redakcija lista "Zemzem"
Sarači 49, 71000 Sarajevo

Email:
urednikzemzem@medresasa.edu.ba

Telefon:
+387 61 170 465
+387 62 441 517
+387 62 405 054
+387 60 3535 228

Štampa:
"Dobra knjiga"
Sarajevo
Tiraž:
1200

MEDRESA FLASH

30.12.21.

PRIPREMILI:
ELMIR BAJRAKTAREVIĆ
TARIK IBRAHIMOVIĆ

DODIJELJENE POHVALE I NAGRADE ZA NAJUSPJEŠNIJE UČENIKE I UČENICE, RAZREDNIKE I ODGAJATELJICE U ŠKOLSKOJ 2020/21. GODINI

Upovodu obilježavanja 8. januara, Dana škole Gazi Husrev-begove medrese, održana je i prigodna akademija za učenike i učenice. Već tradicionalno, taj dan prilika je da se nabolji među njima nagrade za odličan uspjeh, redovno pohađanje nastave i ostvarene zapažene rezultate u vannastavnim aktivnostima a proglašena su i najuspješnija odjeljenja. Ove godine, zbog epidemiološke situacije, akademija je održana u tri sesije, posebno za svaki razred. Za uspjehe u školskoj 2020/21. godini dodijeljene su ukupno 322 nagrade po različitim osnovama.

Za odličan uspjeh i primjerno vladanje, te za pohađanje nastave bez izostanaka u prvom razredu nagrađeno je i pohvaljeno 102, u drugom 99 a u trećem razredu 86 učenika i učenica. Prošla školska godina, iako realizirana uglavnom u online okruženju, bila je uspješna i po rezultatima na različitim takmičenjima. Izdvojiti ćemo neke od njih.

Učenik Armin Arnautović, IIa i učenica Fatima Huseinspahić, IIIb osvojili su prva mjesta na Kantonalm takmičenju iz predmeta Bosanski jezik i književnost a Ibrahim Tabaković, učenik IIIb, na Kantonalm takmičenju iz Fizike zauzeo je drugo mjesto.

Učenica Ehlimana Hasagić, Id, na konkursu Sunce nad Drinom osvojila je treće mjesto a hfv. Zerisa Pleh na konkursu Matice hrvatske za najbolji literarni rad sarajevskih srednjoškolaca osvojila je treće mjesto.

Nagrade za uspješno završen i položen hifz uručene su hfv. Emini Buljubašić, hfv. Zerisi Pleh, hfv. Iman Silajdžić, hfv. Ajni Maglić, hfv. Bilalu Hamidoviću, hfv. Davudu Aldobašiću i hfv. Hamzi Attaru.

IV-c bilo je najuspješnije odjeljenje u prošloj školskoj 2020/21. godini, sa srednjom ocjenom uspjeha 4,67 i srednjom ocjenom prolaznosti 4,78. Odjeljenski starješina bio je dr. hfv. Đevad Hrvačić a odgajateljica hfv. Almedina Bojić-Rizvić. Odjeljenje sa najmanjim brojem izostanaka (ukupno 147) bilo je odjeljenje II-c. Odjeljenski starješina je profesorica Amina Memišević, a odgajateljica hfv. Lejla Fulurija.

Našim učenicima i učenicama čestitamo na ostvarenim rezultatima i želimo da ova školska godina bude još uspješnija.

08.01.22.

PROUČENA HAFISKA DOVA HAFIZI IMAN SILAJDŽIĆ

Osmog januara 2022. godine, na dan obilježavanja 485. godišnjice Gazi Husrev-begove medrese, u Gazi Husrev-begovoj džamiji proučena je hafiska dova mladoj hafizi Iman Silajdžić, učenici četvrtog razreda Medrese.

16.01.22.

PROUČENA HAFISKA DOVA HAFIZI AMINI IMAMOVIĆ

Unedjelju, 16. 1. 2022. godine, u Centralnoj džamiji u Kaknju proučena je hafiska dova mladoj hafizi Amini Imamović. Organizator hafiske dove bio je Medžlis Islamske zajednice Kaknji. Na početku programa prisutnima se obratio mr. Sulejman-ef. Čeliković, glavni imam Medžlisa koji nije krio svoje veliko zadovoljstvo činjenicom da je Amina treća hafiza iz porodice Imamović. Nakon učenja ašere-ta prisutnih hafiza i obraćanja dr. Ahmed-ef. Purdića, izaslanika Muftije sarajevskog, kratke sure proučila je nova hafiza Amina Imamović

a hafisku dovu proučio je muhaffiz hfv. Mensud-ef. Đulović, profesor kiraeta u Gazi Husrev-begovoj medresi. U svojstvu izaslanika reisu-l-uleme Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini dr. Husein-ef. Kavazovića, prisutnima se obratio doc. dr. hfv. Mensur-ef. Malkić, direktor Gazi Husrev-begove medrese i uručio hafizi Iman diplomu i poklon Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini. Čestitamo hafizi Iman, njenoj porodici, muhaffizu i članovima Nastavničkog vijeća Gazi Husrev-begove medrese. Allah mubarek olsun! Čestitamo hafizi Amini, njenoj porodici, muhaffizu i članovima Nastavničkog vijeća Gazi Husrev-begove medrese. Allah mubarek olsun!

12.02.22.

GAZI HUSREV-BEGOVA MEDRESA U PROGRAMU OBILJEŽAVANJA 50. GODIŠNICE DŽEMATA NOVI MILJANOVCI

Usubotu, 12. februara 2022. godine, poslje jačica-namaza, u džamiji džemata Novi Miljanovci, u organizaciji Medžlisa Islamske zajednice Tešanj, Hor Gazi Husrev-begove medrese, predvođen profesorom hfz. Nedžad-ef. Ćemanom, izveo je mevludski program povodom obilježavanja 50 godina džemata u okviru kojeg je prouče-

17.02.22.

MUFTIJA SARAJEVSKI PROF. DR. NEDŽAD-EF. GRABUS I MUFTIJA BIHAĆKI HAFIZ MEHMED-EF. KUDIĆ POSJETILI GAZI HUSREV-BEGOVU MEDRESU

21.02.22.

EKIPA GAZI HUSREV-BEGOVE MEDRESE ZAUZELA DRUGO MJESTO NA TAKMIČENJU IZ ENGLESKOG JEZIKA UČENIKA MEDRESA ISLAMSKE ZAJEDNICE U BOSNI I HERCEGOVINI

Uponedjeljak, 21. februara 2022. godine, u Behram-begovoj medresi u Tuzli, održano je takmičenje iz engleskog jezika učenika medresa Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini,

22.02.22.

ABDULAH IŠERIĆ POLOŽIO HIFZ

Utorak, 22. februara 2022. godine, pred Komisijom za hifz Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, posljedne sure Časnog Kur'ana proučio je Abdulah Išerić, sin Sadrudina i Sadžide iz Sarajeva i time stekao titulu hafiza Kur'ana.

na hatma-dova plemenitim šehidima. Direktor Medrese, doc. dr. hfz. Mensur Malkić je iskoristio ovu priliku da, zajedno sa glavnim imamom Omerbašićem i predsjednikom Medžlisa hadži Zehrudinom Kruškom, posjeti majku šehida Mehmeda Omerbašića, koji je, kao učenik drugog razreda Gazi Husrev-begove medrese, boreći se na prvoj liniji odbrane položio svoj život za odbranu naše domovine Bosne i Hercegovine. Mehmed Omerbašić je jedan od 90 šehida – učenika, svršenika, imama i profesora Medrese koji su dali svoje živote u borbi protiv agresora a njihova imena uklesana su na Spomen-obilježju šehidima koje se nalazi u dvorištu Gazi Husrev-begove medrese. Da ih Allah, dž.š., obaspe džennetskim ljepotama!

Učetvrtak, 17. februara 2022. godine, Gazi Husrev-begovu medresu su posjetili muftija sarajevski prof. dr. Nedžad-ef. Grabus i muftija bihaćki hafiz Mehmed-ef. Kudić sa saradnicima, u okviru službene posjete Muftijstva bihaćkog Muftijstvu sarajevskom. Goste je primio direktor Gazi Husrev-begove medrese doc. dr. hfz. Mensur Malkić.

u organizaciji Uprave za obrazovanje i nauku Rijaseta. Na takmičenju su učestvovali Behram-begova medresa u Tuzli, Gazi Husrev-begova medresa iz Sarajeva, Elči Ibrahim-pašina medresa iz Travnika, Medresa Osman-ef. Redžović iz Visokog, Karađoz-begova medresa iz Mostara, Medresa Reis Džemaludin-ef. Čaušević iz Cazina i Medresa Gazi Isa-beg iz Novog Pazara. Gazi Husrev-begovu medresu predstavljali su učenici četvrtog razreda: Hamza Adilović, Melika Mujala i Senedin Hadžimuhamedović pod mentorstvom Seide Mustafić, profesorice engleskog jezika. Čestitamo našim takmičarima na uspjehu i svim učesnicima na postignutim rezultatima.

Tokom školovanja u Medresi pokazao je odličan uspjeh i primjerno vladanje. Hifz je učio pred svojim babom hafizom Sadrudinom Išerićem, imamom Careve džamije u Sarajevu. Polaganje hifza je trajalo od 07. do 22. februara 2022. godine pred hafiskom komisijom koju su činili: hafiz Ismet-ef. Spahić, predsjednik; dr. hafiz Mensur-ef. Malkić, član, hafiz Haso-ef. Popara, član, i hfz. mr. Salih-ef. Halilović, član. Upućujemo iskrene čestite hafizu Abdulahu, njegovoj porodici i kolektivu Gazi Husrev-begove medrese u Sarajevu.

24.02.22.

SVEČANOM AKADEMIJOM U GAZI
HUSREV-BEGOVOJ MEDRESI
OBILJEŽEN 1. MART – DAN
NEZAVISNOSTI
BOSNE I HERCEGOVINE

Učetvrtak, 24. februara 2022. godine, u amfiteatru Gazi Husrev-begove medrese, održana je Svečana akademija u povodu obilježavanja 1. marta – Dana nezavisnosti Bosne i Hercegovine. Svjesna značaja ovih datuma, Gazi Husrev-begova medresa tradicionalno organizira Svečanu akademiju u povodu obilježavanja Dana nezavisnosti

26.02.22.

PROUČENA HAFISKA DOVA
HAFIZI BERINI KUČKOVIĆ

Usubotu, 26. februara 2022. godine, poslije podne-namaza, u džamiji u Prokosovićima (Lukavac), proučena je hafiska dova hafizi Berini Kučković. Organizator hafiske dove bio je Medžlis Islamske zajednice Puračić.

i Dana državnosti Bosne i Hercegovine. Cilj nam je da na prigodan način obilježimo dva naznačajnija datuma za našu domovinu Bosnu i Hercegovinu i iznova se podsjetimo na njenu višestoljetnu državotvornu tradiciju. Iz godine u godinu, nastojimo pozvati najznačajnije ličnosti iz političkog, društvenog i naučnog miljea Bosne i Hercegovine kako bi učenicima Medrese govorili o značaju Države i njene nezavisnosti te jačanju osjećaja pri-padnosti domovini Bosni i Hercegovini. Ove godine, o značaju 1. marta – Dana nezavisnosti Bosne i Hercegovine prisutnima je govorio prof. dr. Amir Karić, dekan Pravnog fakulteta Univerziteta u Tuzli. Nakon predavanja, članovi literarno-recitatorske sekcije naše škole izveli su prigodan program. Koristimo priliku da svim građanima Bosne i Hercegovine, u domovini i svijetu, čestitamo 1. mart – Dan nezavisnosti Bosne i Hercegovine.

Na početku programa prisutnim se obratio Zijad ef. Vehabović, glavni imam MIZ Puračić a zatim i iza-slani muftije tuzlanskog i direktor Behram-begove medrese dr. Ahmed-ef. Hatunić. Nakon toga uslijedilo je učenje ašereta prisutnih hafiza. Kratke sure proučila je nova hafiza Berina Kučković a hafisku dovu muhaffiz hfz. prof. Amir Hodžić.

U svojstvu izaslanika reisu-l-uleme Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini dr. Husein-ef. Kavazovića, prisutnima se obratio i uručio hafisku diplomu i poklon Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini mr. Dženan-ef. Handžić, direktor medrese Osman-ef. Redžović - Veliko Čajno, Visoko.

Čestitamo hafizi Berini, njenoj porodici, muhaffizu i članovima Nastavničkog vijeća Gazi Husrev-begove medrese. Allah mubarek olsun!

Pisala:
Amina
Subašić, IIb

Slika:
Azra Lilić

Napuštanje sebe i povratak Gospodaru

Ljubav. Apstraktna imenica što umiruje ovosvjetske hirove nastale u borbi sa drugim ljudima. Ašk. Izvor zaljubljenosti u Ruku spasa od rana nastalih u borbi sa samim sobom. Ašik. Zaljubljenik u Onoga Čijeg smo stvaranja mi plod. Tesavvuf. Put lahkće. Uči nas voljeti Onoga Koji ljubav stvara. To je put odgoja i pronalaska duhovnog i fizičkog sklada, kroz primjer Poslanika, s.a.w.s.

Bićem izgarati od ljubavi i pretvarati se u pepeo, koji će ostati da govori umjesto njega, u jednom ašiku probudit će derviša čija je ljubav teža od haljine koja leprša u zanosu njegovog srca. Srce ašika titra i kao leptir igra oko plamena Vječne ljubavi. On traga za halom koji će njegovo biće pokrenuti i baciti u džezbu gdje će njegova duša spoznati Jednoga, tako Voljenog, a nikad viđenog. U halu u kojem širi svoja krila i perje kao tavus, srce se ranjeno prepušta talasima ljubavi što ga vode do pročišćenja. Ljubav prema Njemu vječna je, ne gasi se, ne tinja, nego burno rasipa rasplamsale varnice u srce jednog ašika. Putnici na duhovnom putu, su, ustvari, tragaoci koji tragaju za izbavljenjem iz vrtloga ovosvjetskog života ograničenog na formu.

Njihova bića stalno dozivaju Voljenog i na taj način pronalaze lađu spasa. Ona ih odvodi do unutarnjih dubina vlastitog duha gdje samo iskreni i predani, pronađu biser. Traži i nači ćeš, voli i bit ćeš voljen. U naklonosti prema Jednom, on će naći svoju iskru, svoju poemu ljubavi. A derviš, lahk kao pero, u žaru se vrti oko plamena ljubavi, u čežnji za

spoznajom smiraja duše. Njegovo biće biva opijeno žudnjom za vječnom bliskosti i tako otvara vrata najljepšeg đulistana. Poznavanje aška kao puki pojam neće otvoriti vrata tesavvufa. Neće donijeti titulu sufije. Ašk neće niknuti samo iz vezivanja za definicije. Ašk se rađa tamo gdje počinje iskreni zikr srca. Srce sufije poznaje tajne za koje nijedno drugo ne zna. Onog trenutka kada se srce prepusti stalmom zikru i kreće titrati od poniznosti prema Njemu, duša dolazi do spoznaje tajni Uzvišenosti. Tada spoznajemo 41. pravilo ljubavi.

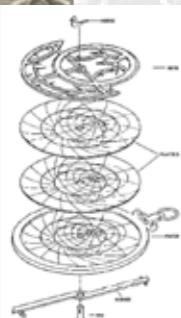
"JEDNOM SAM IMAO HILJADU ŽELJA, A IJU MOJOJ JEDINOJ ŽELJI, DA TE
SPOZNAJ, SVE OSTALO SE ISTOPILO."

-RUMI

Šta su to žene izumile?

Pripremila
Lamija Basarić

Nauka je sfera u kojoj vladaju kreativnost i disciplina, gdje se isprepliću ideje s ciljem boljeg razumijevanja stvarnosti. Žene su se stoljećima suočavale s nametnutim preprekama koje su im onemogućavale ulazak u svijet nauke. Međutim, nemogućnost da se upišu na univerzitet ili da objavljuju svoje naučne rade nije zaustavila mnoge žene i njihovu znatiželju, niti ih je spriječila da iznose ideje koje su unaprijedile razumijevanje svijeta i svemira. Mnogo je žena promijenilo tok nauke i bez njih, naše razumijevanje stvarnosti bi bilo drugačije. Rad onih koje su saradivale s muškarcima, najčešće rodbinski vezanim, često je pripisivan radu njihove braće, očeva ili muževa. Mnoge nisu prepoznate tokom života, ali njihova dostignuća pomogla su novim generacijama naučnika.

Hipatija Aleksandrijska, rođena 355. godine, smatra se pionirkom među naučnicama. Egipatskog porijekla, živjela je grčkom dijelu Aleksandrije. Bila je učiteljica filozofije, astronomije i matematike a svoju kuću je pretvorila u važan kulturni centar. Oko nje okupljali su se filozofi u Aleksandriji, privučeni njenom inteligencijom, elokvencijom i skromnošću. Pisala je o geometriji, algebi i astronomiji, iako je većina njenih spisa izgubljena. Izumila je hidrometar i poboljšala je modele hidroskopa i karti svijeta.

Merjem El-Idžlja, zvana i Al-Astrolabija, rođena sredinom desetog stoljeća u Šamu, napravila je svoju verziju astrolaba. Astrolab je složen, dvodimenzionalan model nebeske sfere, čije ime vodi porijeklo od grčkih riječi *astron* i *lambanien* što znači *onaj koji hvata nebeska tijela*. Instrument je bio višenamjenski, koristio se za mjerjenje vremena, navigaciju, geografiju i astronomiju, kao i za mnoge druge discipline. Merjem Al-Idžlja je postala toliko poznata po svom izumu da je Sajf Al-Davla, tadašnji emir, odlučio da je zaposli u svojoj palati u Alepu. Njen ogroman doprinos u oblasti astrofizike je globalno priznat, a asteroid 7060 Al-Idžlja, otkriven u Opservatoriji Palomar 1990. godine, nazvan je u njenu čast.

$$\frac{a}{\sin A} = \frac{b}{\sin B} = \frac{c}{\sin C}$$

Čuvena britanska matematičarka, Ada Lovelace, rođena 1815. godine, sa 18 godina je upoznala naučnika i izumitelja Charlesa Babbagea. Tom prilikom, Charles joj je predstavio svoj izum – mehanički uređaj za računanje, koji je Adu posebno zainteresirao. Charles je nastavio raditi na razvoju uređaja za računanje, te je osmislio novi, poboljšani model na parni pogon i sa bušenim karticama za unos podataka, kojeg je nazvao analitičkim uređajem. Iz nacrta analitičkog uređaja, Ada je prva predviđela važnost koju će u budućnosti imati računari. Ovaj uređaj bio je daleki predak današnjih računara. Za analitički uređaj Ada je 1843. godine napisala algoritam – prvi računarski program, te se stoga Ada smatra prvom programerkom u historiji.

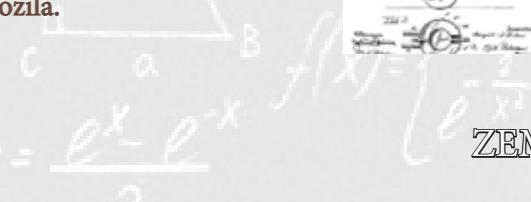
Američka medicinska sestra, Letitia Mumford Geer, rođena je 1852. godine a 1899. kreirala je prvu medicinsku špricu koja se mogla koristiti samo jednom rukom. Njen izum pomogao je revoluciji u zdravstvu, olakšavajući zdravstvenim radnicima i pacijentima. Bez sumnje, ovo je bila važna inovacija u oblasti zdravstva, a proširila se i na druge sektore; pored toga služila je i kao temelj za šprice kakve danas poznajemo.

Marija Telkes, rođenoj 1900. godine, inspiracija za izume će postati Sunce kao izvor energije. Ona je tokom Drugog svjetskog rata izumila jedan od svojih najvažnijih uređaja - solarni destilator sposoban da isparava morsku vodu i pretvori je u pitku. Mogao je da proizvede litar svježe vode dnevno. Taj je sistem tokom rata bio nošen na splavovima za spašavanje pri čemu je spasio živote mnogih vojnika. Zajedno sa američkom arhitekticom, Eleanor Raimond, projektovala je i izgradila prvu modernu kuću na svijetu grijanu solarnom energijom. Izumila je i solarnu rernu za masovnu proizvodnju u sušnim regionima gdje je bilo dosta Sunčeve energije, ali je pristup električnim instalacijama bio ograničen.

Svaki put kad tokom zime upalimo grijanje u automobilu, sjetimo se da za njega trebamo zahvaliti Margaret Wilcox. Rođena je 1838. u Čikagu i u to vrijeme bila je jedna od rijetkih inženjerki mašinstva. Velika želja bila joj je izumiti nešto smisleno, za široku upotrebu, a u novembru 1893. samo sedam godina nakon pojave prvog automobila, patentirala je sistem grijanja u automobilima. Sistemom cijevi, Margaret je topli vazduh dovodila od motora do nogu vozača i ostalih putnika. Tokom narednog vijeka, izum je bio modifikovan i unapredivan, da bi danas postao neizostavni dio vozila.

ZAVRŠETAK ili novi? POČETAK?

Stranice Zemzema nikada neće ostati uskraćene priča onih koji častan emanet preuzeše i riječi Njegove u život i nefs svoj umetnuše bivajući primjerom pravih učenika i učenica Medrese. Njihove su priče vrijeđne svakog harfa kojim su tkane.

U ovom broju predstavljamo vam hafizu Iman Silajdžić.

Fotografija: hfz. Iman Silajdžić

Sjećam se... ponedjeljak. Velika gužva u gradu, a ja sva usplahirena, uzbudjena, a u isto vrijeme i veoma uplašena, spremam se za odlazak sa babom na podne-namaz u Begovu džamiju. Klanjam, a srce mi nervozno lupa. Pokušavajući da se fokusiram na namaz, u glavi milion misli, situacija, prepreka, za koje mislim da se mogu ostvariti taj dan, a i svaki naredni koji me čeka iza ugla. Milion emocija sastavljenih u jednom danu. Moj prvi dan. Dan polaganja hifza pred Komisijom. Nalazim se sa muhaffizom u ogromnoj žurbi, te odlazimo do Centra za Kur'an i sunnet u kojem ću polagati svoje stranice. Upoznajem se sa prvim hafizom koji će biti jedan od onih koji će me preslušavati u periodu koji slijedi. Preda mnom niz očekivanja koje treba ispuniti i muhaffiz koji je nesebično odvajao vrijeme, trud i strpljivost da bismo došli do tog trenutka, pruža riječi snage i podrške. Kako sve to ostvariti, pitala sam se iz dana u dan. Kako izdržati svakodnevni tempo učenja, preslušavanja? Nezamjenjive su bile riječi potpore od strane komisije, muhaffiza, ponosnih članova porodice nakon položenih stranica svakog dana. Pružali su vjetar u leđa da znam da ću uz Njegovu i njihovu pomoći preći i one teške sure koje me čekaju, na koje možda i nisam uložila onoliko vremena koliko sam trebala. Nakon svakog preslušavanja, radosno sam zvala muhaffiza da mu kažem kako mi je prošao dan, da nisam grijesila na stranicama na koje me znao vraćati, te da uputi koju dovu za mene, baš kao i prije. Svaki član komisije bio je poseban na svoj način i u svakom od njih sam pronašla neku vrstu utjehe i motivaciju za dalje. Pamtit ću njihove savjete za ponavljanje i očuvanje hifza nakon završetka. Uvijek sam se pitala kako da izdržim 15 dana neprekidnog preslušavanja, punih stresa? Iz dana u dan, posebno vrijeme pred spavanje, bilo je obraćanje Onome koji mi je i podario da dođem do te faze u kojoj sam se nalazila. Sva uplakana, dan prije završetka, moja dova se mijenja. Nije više bilo: „Allahu, daj da završim ovo hairli do kraja, nemam više snage“, nego dolazim do toga da mi podari još više snage da očuvam Njegov govor onako kako će samo On biti zadovoljan mnome. Tada sam mislila da je to briga, zaista i jeste bila, ali gledajući sada, nije trebala biti. Da li je završetak hifza zaista završetak ili, ipak, novi početak? Odakle onda mjesto za tugu koja se javila taj zadnji dan koji je u mojim snovima oduvijek važio kao najsretniji? Dan kada i suze postaju sinonim za sreću, kada se raduju duše i koje te ne znaju, duše koje tvoju dušu vole. Obavio me osjećaj kao da neko kida dio mene, mojih svakodnevnih potreba, briga, obaveza, jer.. više nisam učenica hifza. Pitala sam se zašto mi niko nije rekao da će se nakon tako velike sreće pojavitи ogromna praznina u mom srcu? D anima, mjesecima, pa čak i godinama maštala sam o tom zadnjem danu, kada ću ponosno sebi reći da svaki ajet držim u srcu. To jutro, zadnjeg dana, ustajem prije ranog saba-ha da ponovim posljednja dva džuza. Otvaram Mushaf, listajući stranice do sure El-Mulk, steže u srcu, knedla u grlu, a more suza na licu, koje sprečavaju bilo kakvo ponavljanje. Razmišljam i shvatam. Nema više nikoga na tom putu, osim mene same, prepuštenoj Onome Koji me za to i odabrala. Lijepo je znati da je konačno došao kraj onim preprekama, iskušenjima i da sam konačno samo Njemu prepuštena, da je lijepo biti odabrana od Gospodara, kako bih snažno prigrilila i čuvala Njegove riječi. Hifz nikada ne može i ne smije biti kraj. Baš kao što je proces hifza ponavljanje, tako je i sam hifz vraćanje. Vraćanje Allahu, emanet i breme koje sada nosim. Nisam valjda mislila da ću svojim završetkom zatvoriti sva poglavља o hifzu. Tačno je, više nisam učenica hifza, nemam više takvu misiju, ali ona misija koja me sada čeka još je teža, jer počinjem prepuštati život Kur'antu, učiti nove stvari, nesebično pomagati drugima koji su na tom putu, a najvažnije od svega ovoga je što ću čuvati i štititi suštinu života u svojim prsim.

VREMENIPILOV

januar - februar

05.01.
1818.

Počinje prva redovna transatlantska pomorska linija između Liverpoola i New Yorka.

17.01.
1942.

Roden je Muhammad Ali, jedan od najvećih boksera teške kategorije 20. stoljeća.

15.01.
2001.

Pokrenuta je Wikipedia, enciklopedija na webu.

20.01.
2009.

Obama izabran za prvog afroameričkog predsjednika SAD-a.

31.01.
2020.

Ujedinjeno Kraljevstvo izašlo iz Evropske unije.

04.01.
1809.

05.01.
1818.

10.01.
1863.

17.01.
1942.

01.01.
1993.

15.01.
2001.

03.01.
2009.

20.01.
2009.

04.01.
2010.

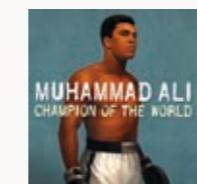
31.01.
2020.

04.01.
1809.

Louis Braille rođen je u Francuskoj. Oslijepio je kao dječak, kasnije je izumio sistem čitanja za slijepе koristeći bušotine na papiru.

U Londonu je otvorena prva podzemna željeznica na svijetu, linija Metropolitan između Paddingtona i Farringdona.

Čehoslovačka se razbila na zasebne republike - Češku i Slovačku.

03.01.
2009.

Lansirana je kriptovaluta Bitcoin.

U Dubaju otvoren Burj Khalifa, najviša zgrada na svijetu.

04.01.
1809.

21.02.
1932.

Obilježava se Međunarodni dan maternjeg jezika.

15.02.
1842.

Prvi put u upotrebi samoljepljive poštanske marke.

28.02.
1954.

Otkrivena dvostruka spirala DNK.

08.02.
1984.

Otvorene XIV Zimske olimpijske igre u Sarajevu.

10.02.
1998.

Usvojena nova himna Bosne i Hercegovine "Intermezzo".

02.02.
1932.

21.02.
1732.

22.02.
1732.

15.02.
1842.

02.02.
1882.

28.02.
1954.

05.02.
1971.

08.02.
1984.

05.02.
1994.

10.02.
1998.

Obilježava se kao Međunarodni dan borbe protiv raka.

U Virginiji rođen George Washington, prvi predsjednik SAD-a.

Rođen James Joyce, jedan od najpoznatijih irskih romanopisaca.

Svemirska letjelica Apollo 14 sletjela je na Mjesec.

Prvi masakar na pijaci Markale u Sarajevu.

Prípremie
Dina Pepić, Dalida Goffic

PREPORUKA ZA ČITANJE

profesora Hajrudina Mešića

Jedan od naših mnogih profesora koji nas potiče na dubokoumni kontakt sa pisanom riječju jeste Hajrudin Mešić, profesor Historije i Geografije. Možemo reći da smo zbog njegovih brojnih preporuka listali najupečatljivije stranice knjiga, te smo zbog toga odlučili u ovom broju Zemzema ponuditi slično iskustvo našim čitaocima. Uživajte!

Uvrijeme kada je torba važnija od knjige, patika od ocjene, firmirano od duhovnog, zamoljen sam od strane članova redakcije Zemzema da predložim knjigu za čitanje. Teško je bilo reći *ne*, jer učenička ponuda šalje poruku da još ima nade za ovaj narod, poruku da mlađi žele da čitaju a čitanjem dobrih knjiga, vaši snovi će postati java.

Geraldine Brooks je rođena i odrasla u Australiji. Nakon preseljenja u Sjedinjene Američke Države, jedanaest je godina radila kao dopisnica *Wall Street Journala* za koji je izvještavala iz Bosne i Hercegovine, Somalije i sa Bliskog Istoka...

Autorica je nekoliko romana. Za svoj drugi roman *Gospodin March*, nagrađena je Pulitzerovom nagradom za književnost. Roman *Ljudi knjige* inspirisan je istinitom pričom o Sarajevskoj hagadi, o putu koji raritetni iluminirani kodeks prelazi kroz stoljeća, kroz progonstva i ratove. Može se kazati da je vječita potreba za pričom jedan od razloga nastanka ovog romana.

Tokom Drugog svjetskog rata tu knjigu u Sarajevu od nacista spašava jedan Bošnjak - musliman rizikujući svoj život; u 19. stoljeću dio je spletarenja hedonističkih Bečljija; od lomača inkvizicije spašava je jedan katolički svećenik; ove, ali i druge priče, čine tajnu historiju neprocjenjive Sarajevske hagade - srednjovjekovnog jevrejskog molitvenika spašenog iz ruševina ratom razorenog grada.

Knjiga se 1996. našla u spretnim rukama Hanne Heath koja se bavi konzervacijom rijetkih knjiga. Iako je zanima i sadržaj, njena mašta biva zaokupljena skrivenom historijom knjige. Sićušni tragovi - krilo leptira, kristali soli, bijela dlaka, mrlje od vina koje je pronašla na stranicama i u povezu, za Hannu su ključ koja otvara vrata tajne ove knjige.

Manje glamurozno, ali sadržajnije od Da Vincijevog koda... Priča o Sarajevskoj hagadi, plod mašte i stvarnosti, odaje počast ljudima različitih vjera koji su sve rizikovali kako bi zaštitili to djelo neprocjenjive vrijednosti. dio je kritike iz *USA Today*

Spašavanje Hagade je samo jedan fragment iz briljantne biografije Derviša Korkuta. Zagledano sa svojom suprugom Servet, 1942. godine u Sarajevu, spasio je mladu Jevrejku Miru Papo, čiji su roditelji odvedeni u logor. Derviš Korkut i njegova supruga su zbog ovog hrabrog i humanog čina proglašeni *Pravednicima među narodima*, najvišim izraelskim državnim priznanjem za nežidove, koji su spašavali Jevreje od istrebljenja tokom Holokausta rizikujući pri tome vlastite živote.

Postoji mišljenje da nam se neke knjige u životu pojave baš kada su nam potrebne. Nadam se da će to biti slučaj i sa ovom briljantnom knjigom. *Ljudi knjige* je roman koji neizostavno morate pročitati - preporuka.

Narod koji čita nije gladan i nije porobljen.

Amin Zaoui, alžirske književnik

Nisam se sjetio ni tada ni dugo poslije da je ljudska misao nesiguran talas što ga podiže ili smiruje žudljivi vjetar straha ili želje.

Derviš i smrt, Meša Selimović

Kad se osvrnem na svoju prošlost i pomislim koliko vremena nisam gubio ni na što, koliko je vremena izgubljeno u uzaludnostima, pogreškama, lijenosti, nesposobnosti za život, koliko sam je malo cijenio, koliko sam puta sagriješio protiv svog srca i duše - tada mi srce krvari. Život je dar, život je sreća, svaka minuta može biti vječnost sreće.

F. M. Dostojevski

Ja sam malí čovjek koji je zaboravio da je malí. Uvrijedio sam ih što se usuđujem da mislim.

Tvrđava, Meša Selimović

Mi možemo razumjeti jedan drugog, ali svako od nas može da protumači sebe samog.

Herman Hesse

Naše želje su predosjećanja sposobnosti koje leže u nama, vijesnici onoga što smo u stanju učiniti.

Johann Wolfgang von Goethe

Mozak besposlenog čovjeka omišljeno je mjesto satane.

Islam između istoka i zapada, Alija Izetbegović

Ljubav je kao carstvo; kada ideja na kojoj je izgrađena nestane, ona, također, propada.

Nepodnošljiva lahkoća postojanja, Milan Kundera

Včenjaci našeg vremena umiješni su da rascijepi dšaku na četrdeset dijelova, veoma su učeni i stvarima koje, u biti, nemaju neke važnosti. No, ono što je od najveće važnosti, ono što im je najbliže, njihovo srce, ostaje za njih tajna. Oni poznaju sve ostalo, osim sami sebe...

Fiji ma fiji, Dželaluddin Rumi

Zbignjev Herbert ovako zapisa: 'Hvala ti Bože što si stvorio svijet lijep i raznolik, a ako je to Tvoje zavodenje, zaveden sam zauvijek i bez predaha.'

Ako čitate samo one knjige koje svi drugi čitaju, možete misliti samo onako kako svi drugi misle

Norveška šuma, Haruki Murakami

Plemenitost se ne da opisati, nju valja živjeti i doživjeti

Pisao: hfz. Mustafa Sinanović

Dan škole i ove godine je obilježen raspisivanjem konkursa za najbolji lirerarni rad na nivou škole. Tema ovogodišnjeg konkursa bila je "Plemenitost se ne da opisati, nju valja živjeti i doživjeti". Prvo mjesto pripalo je učeniku hafizu Mustafi Sinanoviću (IVb), drugo mjesto zauzela je hafiza Zerisa Pleh (IIId), a treće mjesto Armin Arnautović (IIIa). U ovom broju dijelimo sa vama tekst pobjednika ovogodišnjeg konkursa.

Uzdiže visoko, spušta nisko, minuciozno razdvaja duše jednu od druge, prostorno ni milimetar udaljene, spiritualno svjetlosne godine nedovoljne. Introspekcija dovodi do zaključka da pravog kantara za plemenitost nema, njegove naznake su utkane u jednu sliku, od mnoštva, naizgled, tričavih osjećaja pojedinaca iz okoline sastavljeni. Trijažom između duha i materije, plemenitost je stradala a krivica je pripisana vještim demagozima čija obmana je dovoljan argument da mnoštvo poltrona opravda svoj unutarnji poriv, pa da zgrabi svoju korist u svakoj situaciji zanemarujući viši princip kojeg su nam „puna usta“ a čija hladnoća od izvještačenog ponavljanja skoro da sledi krv u venama.

Po principu da poznавање свих огранака племенитости не додарује коначној спознaji истога, знаамо да племенитост није једно, нити двоје, нити много, нити мало, али она изазива топлину срца коју pojedinci еманирају својим бићем, попут пуног Мjeseca. Папир је лишен емоције; колико год труда буде улоžено у интерпретацију, могуће је да само неколицина одабраних осети посебност написаног, док је, напримjer, у случају svjedočenja суза старице, којој је учинено неко добро, омjer потпуно другачији. Циљ овог писца није да свом читаоцу пренесе спознавање нечега, већ да пробуди сјећање претходно доživljenог, или пак, припреми га за први susret sa истим.

Svakodnevni живот нас учи дефиницијама ствари иако је могућност њихове reproducije понекад немогућа zbog same složenosti stvari. Тада је improvizacija usmjerena на deskripciju koja kilometarskim tekstovima pokušava nadomjestiti posterioran osjećaj. Moralnost je nužan preduvjet svake plemenite nakane, svake pozitivne promjene u društvenom kontekstu, али postavlja сe pitanje u slučaju postavljanja plemenitosti na temelje beskrupuloznog narušavanja prava pojedinca, koncizno rečeno: Da li je Robin Hood bio plemenit? Da li težnja ka egalitarnom društvu opravdava makijavelizam? Da li se u suštini očevidnog nasilja može kriti plemenitost? Рješenje se nalazi na kraju klupka čijim odmotavanjem se zaključuje да је plemenitost uvijek naslonjena na moralnost, али moralnost има широк spektar manifestacija и понекад се ogleda у нечemu што primarno označava nepravdu i nasilje. S druge стране, ljubav је bitan preduvjet plemenitosti, činjenje нечега без материјалне naknade је omraženo u savremenom добу, стoga се запитамо зашто су наше majke tako brižno motrile nad nama, ноćima ne sklopivši oči, своје srce otkidajući за svoga princa ili princezu, што говори да nema zlata ili srebra којим бисмо се могли odužiti svojim roditeljima izuzev plemenitog odnosa prema njima. Devalvirano moralnih vrijednosti u очима modernog čovjeka nije mjerilo koje negira vrijednost истога. Dijamant neće prestati biti ono што јесте само zbog тога што njegova audijencija ne зна за njegovu veličinu, стога relativiziranje bezvremenskih vrijednosti је корак ка propasti ljudskog duha, чему slijedi potpuno uništenje materijalnih dobara што су неки narodi okusili na svojoj koži, primjerom rušenja bogomolja. Znanje је моћ, а plemenitost njezin ukras koji sprečava proces dehumaniziranja čovjeka, што дaje odgovor на činjenicu да većina stečenog znanja se pretiče u opasnost што је paradox само по себи, Ta opasnost је krvlju исписала mnoge stranice historije, iznjedrila vješte insinuacije zasnovane на teoriji да papagajski ponavljanje laži čini istu tačnom konstatacijom. Najveća bol nastaje kada nakon doživljenog osjećaja plemenitosti, more nepravde, diskriminacija i nasilja zatre taj osjećaj kao da nikada ni postojao nije, као kada jedan pokret ruke ugasi plamičak svijeće i utrne svaku наду да ће топлина plemenitosti ikada dotači ionako камено srce. Kompromisa nema, odlučivanje на plemenitost, као највиши izraz moralnosti, postavljen u zadaču svakome, подразумјева apstinenciju od mržnje, ljutnje, zavisti, škrtosti, kukavičluka jer jedna kap otrova dovoljna је да u potpunosti izmijeni sastav prethodnoga i najukusniji sok pretvorи u smrtonosnu formulu, која u ovom slučaju generira mrtvaca koji hoda, то јест čovjeka bez plemenitosti.

Vrlina, prema Aristotelovom svjetonazoru, је idealna u sredini, pravoj mjeri između pretjeranosti i nedostatnosti, tako да trasiranje srednjeg puta јeste put koji dovodi svjetlost u srce, pali svjetiljku koja se odražava на сваки dio tijela, materijalni ili duhovni, čijim plodovima mora и да ljudske oči svjedoče. Postojanje mraka prividna је појава uzrokovana nedostatkom svjetlosti, на čovjeku ostaje izbor да ли ћeli „upaliti“ svjetlo.

ZAŠTO?

Iz djela **1000 zašto 1000 zato**, Vojin Ančić sa grupom autora

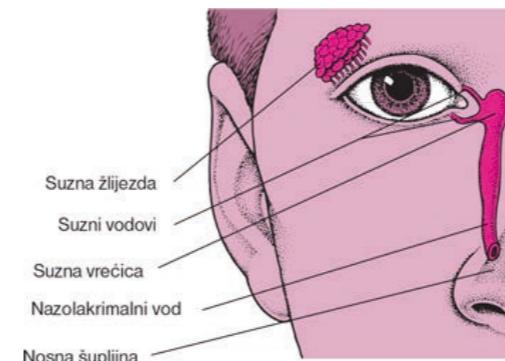

Kako kaktusi žive bez vode?

Kaktusi ne žive bez vode već uspijevaju vrlo uspješno preživjeti duga razdoblja bez kiše. Biljke koje rastu pod uobičajenim uvjetima života, troše mnogo vode. Lišće preuzima vodu iz soka, pa voda kroz lišće isparava. Kaktus živi bez lišća. Stabljike su mu takve da je vrlo malo izložen sunčevim zrakama. Kaktus gotovo uopće ne ispušta vlagu. Pored toga, stabljike su debele tako da se u njima voda nagomilava, a presvučene su debelim pokrivačem, pa je voda tako još bolje zaštićena. Kaktusove bodlje odbijaju žedne životinje, koje bi se mogle napojiti iz njegovih spremišta vode. Na taj način, neki od najvećih kaktusa mogu i po dvije godine živjeti bez vode.

Kako se puževi kreću?

Možda ste se nekad zapitali kako puž se kreće a nema „noge“ ili se barem ne vide. Čitava donja strana puža je njegovo stopalo, potpuno ravno i glatko, a u svom sastavu ima mnoštvo mišića koji pužu služe da se kreće. Da bi se puž što lakše kretao, stopalo je opremljeno osjetljivim žlijezdama koje luče ljigavu sluz tako da puž napростo klizi po površini, pomalo se njišući. Svojim stopalom se može kretati po ivici najoštrijeg noža, bez da se ozlijedi, ne može zalutati jer ima prirodnii nagon koji ga uvijek vraća u sklonište. Iako ne teži više od petnaestak grama, u stanju je za sobom vući predmet teži od pola kilograma.

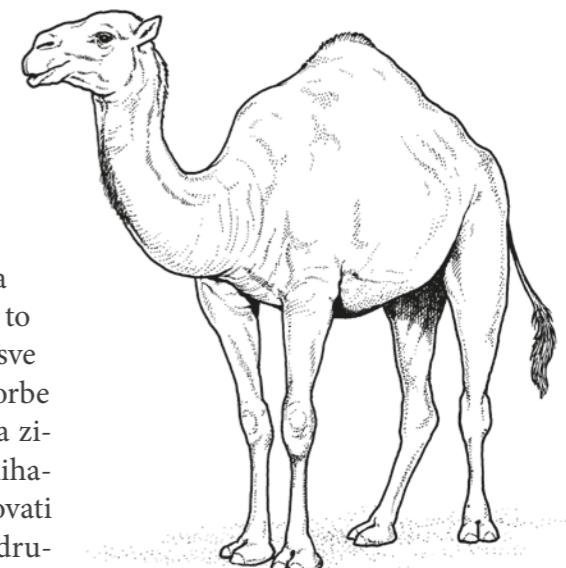
Zašto plačemo?

Obično se misli da su suze samo izraz tuge. A zna se dogoditi da nam suze teku često i kad uopće nismo tužni. Kako je to moguće? Naši očni kapci su nabori kože koji se spuštaju i dižu poput zavjesa na prozorima. Kapak se pokreće tako brzo da ne smeta našem pogledu i najčešće nismo ni svjesni te radnje, premda se očni kapci automatizmom otvaraju i zatvaraju svaki šest sekundi. U vanjskom uglu oka postoji suzna žlijezda. Kada god trepnemo, izlučuje se tekućina suze

na otvoru suznog kanala, zato da bi se isprale rožnjače i sprječilo njeno sušenje. Nešto slično se događa i kada plačemo. A jeste li opazili da nekom teku suze kad se mnogo smije? Zapravo, kad se jako smijemo, mišići stežu suzne žlijezde i one počinju jače lučiti suze. Kakva je onda veza između suza i tužnog raspoloženja? Ljudsko biće, jedino u živom svijetu, plačem očituje svoje osjećaje. Dojenče vrši ali ne plače dok ne počne misliti i osjećati. Kad smo tužni, naši osjećaji, umjesto da se izraze riječima, kanaliziraju se u mehanizam koji stvara suze. To je refleksna radnja, koja se zbiva uprkos volji, zbog toga što naš organizam tako očituje osjećaje koje ne može ili ne želi izraziti.

Zašto deva ima grubu?

Deve još zovu i *pustinjska lađa*, što je sasvim opravданo, jer kao što se brod gradi tako da savlada sve teškoće što ga mogu zadesiti na vodi, i deva je *sagrađena* da živi, opstane i prevaljuje goleme udaljenosti u nepreglednoj pustinji. I dok bi sve ostale životinje uginule od gladi i žedi, deve žive sasvim lijepo jer sa sobom nose potrebnu hranu i vodu! Prije polaska na duži put, deva danima samo jede i pije. A ona može toliko pojesti da joj na leđima naraste grba masti teška i do pedesetak kilograma. Zbog toga grba jedne deve predstavlja pravo skladište masnoća, a to skladište kasnije služi za prehranu devina tijela sve vrijeme dok je na putu. Pored grbe, deva ima torbe u obliku boca, koje su poput obloga smještene na zidovima stomaka. Tako opskrbljena osnovnim zalihamama, deva može prevaliti velike udaljenosti, putovati po nekoliko dana preko pustinje od jednog do drugog izvora vode, a da je ne pije, i da još duže izdrži, prehranjujući se isključivo masnoćama nakupljenim u njezinoj grbi. Ali zato na kraju tih dugih putovanja devina grba izgubi prvobitan izgled i splasne kao ispuhana lopta.

Izdvojili:
hfz. Hamza Attar i
hfz. Mustafa Sinanović

MIRIŠE NA RAMAZAN

Pisala: Džejlana Bećirović
Fotografija: Edin Imamović

Idući prema džamiji, kroz glavu su mi prolazila sjećanja na davne ramazane. Cijela mahala je odisala nekom svježinom i ljepotom koja me neprestano vraćala u daleka vremena. Nedaleko iza sebe čuh sitne korake kako mi se brzo približavaju, a zatim i jedno tiho: "Selam alejkum, djede". Odgovorih na selam dječaku koji me sustigao. "Ideš li i ti u džamiju?", upitao me svojim dječijim glasicom. "Nego šta", odgovorio sam. "Sutra je ramazan, je l' de?", nastavio je sa zainteresiranošću. "Jeste. Večeras je prva teravija, a ujutro će se zapostiti prvi put u ovoj godini.", rekao sam, lagano klimajući glavom. "Hoćeš li i ti postiti?" "Naravno da hoću. Sve dok me zdravlje služi služit ću i ja svom Gospodaru." "Mogu li i ja postiti?", upitao me dodavši: "Mama i babo su mi rekli da sam ja još mali i da će mi biti teško, ali i ja bih volio da postim." "Upravu su ti mama i babo. Još je tvoje tijelo slabo da bi mogao postiti, ali ako Bog da, i ti ćeš za koju godinu ustajati sa svojom porodicom na sehur i s radošću iščekivati iftar.", blago sam mu se nasmiješio i upitao ga: "Znaš li kako sam ja postio kad sam bio tvojih godina?". Odmahnuo je glavom, a ja sam nastavio: "Majka ili nena bi uoči ramazana svakom dijetu u kući dale po jedan konac, na kojem smo našiva-

li svoj post. Svaki dan bismo zapostili zajedno sa ostalim ukućanima i kada bismo izgladnili i omrsili se u toku dana, stariji bi na našem koncu napravili čvorić, a zatim bismo nastavili postiti. Poslije iftara na naš konac su našivali po jedno zrno sa tespiha, označavajući tako da je jedan dan posta gotov. Svakim danom smo nastojali imati što manje čvorića, sve dok ne bismo dovoljno stasali da ispostimo cijeli dan." Dječak me promatrao sa veseljem, pa upitao: "Šta ste još radili za ramazan prije?" Zadubio sam se u svoje misli prisjećajući se prvog ispoštenog ramazana i počeo priču.

"Bilo je ljeto i cijela mahala je pričala o dolasku ramazana, uzbuđenje je sijalo na svakom licu, a miris i svježina su se ogledali na prozorima i u dvorištima svih kuća. Žene su čistile kuće i džamije, pripremale halvu i kuhale bogatu večeru za doček ramazana. Muškarci su odradivali posljednje pripreme i kupovinu. Otac je jedan dan otišao u trgovinu u drugo selo, rekvši da će uplatiti neki novac na zimem defter. Kasnije mi je objasnio da je otplatio nečiji dug iz sveske za veresiju. Ne zna, kaže, čiji je dug bio, niti ta osoba zna ko joj je otplatio dug. Rekao mi je da je to sevap pa sam i ja kasnije nastojao otplaćivati dugove iz zimem deftera. U ramazanskim danima, mahalama su prolazila i neka nova lica. Učenici medresa su raspoređivani po različitim džematima u Bosni i tamo su obavljali ramazansku praksu. Ti momci bi uglavnom boravili u kućama džematlija. Oni su učili mukabele, predvodili namaze. Prva teravija bi uvijek bila poseban događaj, svi su bili raspoloženi i zajednički upućivali dove za olakšanje posta i primanje svih ibadeta i dobrih djela. Sehur bi uvijek pripremale žene u kući, a onda bi budile muške ukućane. Sjećam da smo svi zajedno sjedali za sofru. Bilo nas je dosta u kući pa bi se jedva svi poredali oko sofre. Kada bi se začuo pucanj topa, sofra bi se ostavljala i nijetno bi se post za taj dan. Nakon sehura abdestilo se nad drvenim lavorom, polijevajući vodom iz ibrika a onda na sabah-namaz u džamiju. Dani ramazana su se provodili u ibadetu, učenju Kur'ana, te učenju o vjeri. U džamiji su se održavali dersovi, na kojima bi džematlije slušali i učili o islamu, a između podneva i ikindije učile su se mukabele. Oni koji su znali čitati Kur'an uživali su čitajući ga u zajednici, a oni koji nisu, pažljivo su slušali učenje kur'anskih ajeta. Pred iftar stariji bi poslali djecu da otvore kapije i vrata na kućama, kako bi gladni prolaznici i putnici znali da u toj kući ima bujruma. Sjećam se da su nas nepoznati ljudi često posjećivali tokom ramazana. Oni su ulazili u kuće, iftarili se i razgovarali s ukućanima. Iftar bi se spuštao na sofru u dva dijela. Prvo se postavljal ifraria, koja se sastojala od neke laganje hrane. Zatim se zajednički klanjao akšam i ponovo bi se vraćalo za sofru. Tada bi na sofru bio postavljen drugi dio iftara koji se sastojao od "teže" hrane i postaću je bilo omogućeno uživanje u hrani. Pored toga što su ljudi ulazili u kuće na iftare, veoma često su priredivani i iftari na koje bi domaćin pozvao svoju porodicu, komšije i prijatelje, pa su svi zajedno, u okrilju Božje milosti, mrsili post tog dana. Poslije kratkog odmora od iftara ukućani bi se ponovo spremali i odlazili na teraviju. Teravija je uvijek zauzimala posebno mjesto u ramazanskoj tradiciji. Poslije teravije džematlijama se posluživalo teravijsko šerbe. Ramazanskim noćima često se ostajalo u džamiji, zikrilo i klanjali su se nafila namazi – posebno u posljednjoj trećini mjeseca. Ramazanski dani su, bez obzira na vrijeme, najlepši, vidjet ćeš!"

TEMA BROJA:

Svjetionik generacija

ILUSTRACIJA:
Lukman Babajic

TRAGOVI U VREMENU

Godine se nižu, smjenjuju se godišnja doba, vrijeme se mjeri... Ljudi dolaze i odlaze sa dunjaluka. Neki ostave trag, a neki utihnu poput plamena svijeće. Gazi Husrev-begova medresa traje vjekovima. U vremenu koje je prošlo i onom koje slijedi, ona stoji uspravna i svemu odolijeva. Ista je i kad joj sa oluka kapaju kišne kapi, i kada joj snijeg zatrpa staze do vrata, kada joj sunčani zraci izmame đake na Sarače i kada ih jesenji dani prvi put dovedu u klupe.

Medresa je naš dom. Tu smo okruženi onima koje volimo u ime Onog Koji stvara, koji nam misle dobro, koji nam bogate znanje... Ona je topli dom prijateljstva i uzdanica uspjeha. Vjekovima ista je. Na mjestu gdje se ne može mimoći, mora biti primjećena, ali uvijek nemametljiva je, ukrašena licima svojih đaka; živi uz džamiju, biblioteku i sahat-kulu svog dobročinatelja. Uvijek ista je! Lijepa je! Jedinstvena je! Dom je onima koji se skrasiše u okrilju njenom. Uzme ih u naručje i štiti pod svojim krovom. Vjekovima je ispraćala Gazije koji su se na jedrima znanja otiskivali u veliki svijet. Vraćali su joj se uvijek na njezin dan. Na dan kada je osnovana učine je svečanom i pohode je sa zahvalnošću. Osmi januar dan je kada srce onih koji je vole brže kuca; kada dove zahvalnosti sa usana silaze i upućuju se Gospodaru što smo među onima koji još uvijek ostavljaju korake u dvorištu Hanikaha.

Allahu, učini nas onima koji ponosno otvaraju vrata Medrese, koji prolaze preko puta do džamije dok Sunce stoji na horizontu i mujezin poziva na spas. Učini nas od onih koji septembarskim danima žure ususret njenim klupama i onih koji se u maju rastaju prozivkom sa suzama. Učini nas onakvima kakve prave Gazije treba da budu - ponosni na nju u svakom danu. Nju i nas učini ponosom našeg Gazi Husrev-bega na Dan kada se račun bude ravnao.

PISALA: AMINA KLISURA

Svečanom sjednicom Nastavničkog vijeća i Svečanom akademijom upriličenom u petak, 7. januara 2022. godine, obilježen je Dan škole Gazi Husrev-begove medrese koja puni 485. godinu svoga postojanja i kontinuiranog rada.

Riječi dobrodošlice prisutnima je uputio doc. dr. hfv. Mensur Malkić, direktor Medrese i u prigodnom govoru osvrnuo se na rad Medrese u godini iza nas koja je bila obilježena pandemijom. Direktor je istakao brojne zapažene rezultate učenika Medrese te značajne projekte. "Kao i druge institucije i ustanove pokušali smo, organiziranjem nastavnog procesa i života u internatu ali i kroz vannastavne aktivnosti, doprinijeti normalizaciji stanja u društvu, u čemu su učenici dali nemjerljiv značaj kroz angažman u raznim sekcijama kao što su Horska sekcija, Sekcija đačkog lista 'Zemzem', Debatni klub 'Ad Factum', Sekcija hifza koja je iznjedrila 8 novih hafiza među učenicima Gazi Husrev-begove medrese u godini iza nas."

Hfv. Malkić se zahvalio profesorima, roditeljima i učenicima koji su svojim zalaganjem doprinijeli uspješnoj realizaciji nastavnog procesa koji je mogao teći kontinuirano i na tradicionalan način, uz podršku Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo. Tradicija je da se u ovakvim prilikama dodjeljuju priznanja i nagrade zaslužnim članovima kolekti-

va Medrese. Ove godine, priznanja ispred kolektiva Gazi Husrev-begove medrese uručena su Mirzetu Hamziću, profesoru bosanskog jezika, i Mirsadi Hadžić, radnici u vešeraju naše škole.

Zahvalnice za nesebičnu pomoć i saradnju u projektima koje je realizirala Gazi Husrev-begova medresa uručene su: prof. dr. Farisu Gavrranka-petanoviću, direktoru Bošnjačkog instituta Fondacija Adila Zulfikarpašića, mr. Jakub-ef. Salkici, glavnom imamu Medžlisa Islamske zajednice Zenica, Sakib-ef. Beganu, imamu džemata Prusac, te Zuhdiji-ef. Ridžalu, imamu džemata Balačići. Ova akademija bila je prilika i da se dodijele zahvalnice našim ljekarima, primarijus dr. Naili Beganović i primarijus dr. Bakiru Serdareviću za dugogodišnju brigu o zdravlju učenica i učenika Gazi Husrev-begove medrese.

Svake godine, Nastavničko vijeće dodjeljuje posebno priznanje svršenicima Medrese koji su svojim radom, načinom života i društvenim djelovanjem doprinijeli i još uvijek doprinose njezinoj afirmaciji.

Na sjednici održanoj 16. decembra 2021. godine, Nastavničko vijeće odlučilo je da ovogodišnji laureati, zaslužni svršenici Medrese, budu prof. dr. Orhan Bajraktarević i prof. dr. Ismail Palić. Plakete laureatima uručio je direktor naše škole doc. dr. hfv. Mensur Malkić.

Na kraju Svečane akademije, zamjenik Reisu-l-uleme prof. dr. Enes Ljevaković, u svom obraćanju, čestitao je 485. godišnjicu Gazi Husrev-begove medrese direktoru Malkiću, zaposlenicima i učenicima Medrese. Posebne čestitke uputio je ovogodišnjim dobitnicima priznanja, zahvalnica i plaketa naglasivši da svi oni doprinose uspjehu Gazi Husrev-begove medrese. Ukazao je na značaj Gazi Husrev-bega i njegovih hajrata za Islamsku zajednicu i naš narod. U prošloj godini obilježili smo 500. godišnjicu od imenovanja Gazi Husrev-bega za namjesnika Bosne, a danas obilježavamo 485. godišnjicu njegove najvažnije zadužbine, istakao je zamjenik Reisu-l-uleme prof. dr. Enes Ljevaković. Akademiju su vodili Emin Delić i Abdullah Hrustić, učenici četvrtog razreda, a program je bio obogaćen i muzičkim nastupom Lejle Čaušević i Damira Galijaševića, te hora Gazi Husrev-begove medrese.

BIOGRAFIJA PROF. DR. ORHANA BAJRAKTAREVIĆA

Prof. dr. Orhan Bajraktarević rođen je 1956. godine u Špionici, općina Srebrenik. Završio je petogodišnju Gazi Husrev-begovu medresu i Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu. Zvanje magistra stekao je na Filozofskom fakultetu a doktorirao na Fakultetu islamskih nauka Univerziteta u Sarajevu na kojem danas, na Katedri za islamsku filozofiju, u statusu redovnog profesora, predaje nastavne predmete na sva tri ciklusa studija iz naučnih oblasti filozofije, islamske filozofije, arapske filozofije, filozofije religije, filozofije etike, derviške filozofije, filozofije arapskog jezika. Saradnik je Filozofskog fakulteta Univerziteta u Tuzli. Prof. dr. Orhan Bajraktarević vezan je za klasičnu i savremenu filozofsku i religioznu misao Ibn Rušda i njen utjecaj na modernu arapsko-islamsku i evropsko-balkansku filozofiju i kulturu, za religije i kulture Istoka u cjelini, a posebno islamsku kulturu i tradicije u Bosni i Hercegovini. U dugogodišnjoj profesionalnoj karijeri bio je na dužim studijskim boravcima i posjetama u Kairu, Kuvajtu, Tunisu, Bagdadu, Jerusalemu, Manhajmu, Dohi... Prof. dr. Bajraktarević obavljao je funkciju glavnog urednika islamskih informativnih novina Preporod, a vanjski je saradnik izdavačkih kuća El-Kalem i Dobra knjiga.

Saradnik je časopisa Al-Arabi u Kuvajtu i lista Al-jarida as-siyasiyya u Aleksandriji. Objavio je knjige: Sarajevski uvod u arapsku filozofiju (kritika kritike filozofa), Savremena arapska filozofija sa elementima filozofije religije, (Ibn Rušd i epoha modernosti: mediteransko-balkanski pogledi), Filozofija života u islamu (tradicija, identitet, savremenost) u koautorstvu sa prof. dr. Almirom Fatićem te Islamozofski eseji (Kakritici muslimanskog uma).

U SVOM OBRAĆANJU NA SVEČANOJ AKADEMIJI PROF. DR. ORHAN BAJRAKTAREVIĆ JE, IZMEĐU OSTALOGA, REKAO:

“Ime Gazi Husrev-begove medrese, Gazijine medrese, prati me od najranijih dana. Oba moja djeda, i hadži Rašid i hadži Hamid, čim sam malo odskočio i krenuo u mekteb, govorili su kako sam ja baš za Medresu i kako nema bolje škole od Gazijine medrese. I zbilja je tako bilo. Došao sam u Medresu. Bila je to ona godina u kojoj je izbio štrajk učenika. Učenici štrajkači, kojima sam se i sam pridružio, tražili su proširenje nastavnog plana i programa, uvođenje novih predmeta društveno-humanističkih nauka, filozofiju, sociologiju, engleski jezik, pedagogiju, metodiku i sl. I dobili su ga. Došli su i novi profesori, Smajlović, Šeta, Šukrić, Džananović, Nakićević Kasumović i drugi. Tako je Medresa u mojim očima zaista i bila i postala ona škola o kojoj su govorili moji djedovi ali i moj otac hadži Bešlaga, najbolja škola.”

Prof. dr. Bajraktarević ističe: "Ovim činom (dodjelom Priznanja, op. a.) Medresa skreće pažnju na važnost filozofije i filozofskih nauka, logike, etike, estetike, teorije spoznaje i gnoze, na važnost arapske tj. islamske filozofije posebno i religioznih filozofija i filozofije objavljenih religija, kršćanske i jevrejske filozofije. Na važnost svetog teksta Kur'ana, Biblije, Petoknjižja u filozofiji i obratno, na važnost filozofske misli i filozofskog uma unutar objavljenog vjerskog teksta i njegove historijske realizacije, na filozofiju, na islamsku filozofiju, kulturu, religiju i umjetnost našeg doba, posebno u Bosni i Hercegovini."

BIOGRAFIJA PROF. DR. ISMAILA PALIĆA

Prof. dr. Ismail Palić rođen je 10. augusta 1969. godine u Krivačama kod Han-Pijeska. Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu upisuje 1984. a završava 1988. nakon čega započinje studij na Odsjeku za južnoslavenske jezike Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu na studijskoj grupi Srpsko-hrvatski jezik i jugoslavenska književnost. Diplomirao je 1993. godine nakon čega je primljen za asistenta na svom matičnom fakultetu, na kojem je zaposlen sve do danas. Magistrirao je 2002., nakon čega je izabran u zvanje višeg asistenta. Doktorsku disertaciju održao je 2006. Sljedeće, 2007. godine izabran je u zvanje docenta, 2010. godine u zvanje vanrednog profesora, a 2016. u zvanje redovnog profesora. Od 2013. do 2018. godine bio je šef Odsjeka za bosanski, hrvatski i srpski jezik a trenutno je rukovodilac Doktorskog studija lingvističke bosnistike na Filo-

zofskom fakultetu u Sarajevu. Tokom čitave svoje bogate naučne karijere prof. dr. Ismail Palić bio je ili je još uvijek član brojnih profesionalnih organizacija, među kojima: Pravopisne komisije za izradu prvog Pravopisa bosanskoga jezika (1996), Bosanskog filološkog društva, čiji je jedan od utemeljitelja i prvi predsjednik; zatim urednik ili član redakcije više lingvističkih časopisa kao što su Književni jezik, Pismo, Radovi Filozofskog fakulteta. Idejni je pokretač i stalni član organizacionog odbora međunarodne naučne konferencije „Sarajevski filološki susreti“, koja se održava od 2010. godine.

Prof. dr. Ismail Palić ima vrlo bogato nastavničko iskustvo na univerzitetu. Osim na svom matičnom fakultetu, predavao je ili predaje u različitim aranžmanima na brojnim visokoškolskim ustanovama u BiH i Hrvatskoj. Središnje je područje naučnog rada prof. dr. Ismaila Palića gramatika, semantika i pragmatika savremenog bosanskog jezika. Iz te je oblasti dosad objavio sedam naučnih knjiga i više desetina naučnih radova. Posebno mjesto u njegovom naučnom opusu zauzimaju Gramatika bosanskoga jezika (iz 2000. godine) i veliki Rječnik bosanskoga jezika (iz 2010. godine). Riječ je o normativnim priručnicima koji predstavljaju temelje standardnog bosanskog jezika.

U SVOM OBRAĆANJU PROF. DR. ISMAIL PALIĆ JE, IZMEĐU OSTALOGA, PORUČIO:

“Želim se najiskrenije zahvaliti Nastavničkom vijeću Gazi Husrev-begove medrese u Sarajevu i Komisiji na ovom divnom gestu i vrijednom priznanju koje mi je dodijelilo. Kad priznanje dođe iznenada, kad je ono znak da je nečiji trud, rad i doprinos prepoznat i šire, izvan krugova u kojima se čovjek uglavnom kreće i profesionalno djeluje, onda se ono prihvata kao najljepši dar. I ovo vaše priznanje za mene to, zaista, i jeste.

Posebno mi je dragو što ono dolazi iz moje drage Medrese, odgojno-obrazovne ustanove s višestoljetnom tradicijom koja ima nemjerljivu povijesnu

ulogu ne samo u oblasti vjerskog odgoja i obrazovanja našeg naroda nego, sasvim sigurno, i u ukupnom kulturno-civilizacijskom razvoju i napretku na ovim prostorima a i šire. Medresa je ključno obilježila i moj privatni i moj javni, društveni život, a vjerujem i živote svih koji su imali privilegiju i čast odgajati se i obrazovati u njoj. Bez Medrese ja sigurno ne bih bio to što jesam”.

Prof. dr. Palić osvrnuo se i na brigu o bosanskom jeziku te ukazao na sljedeće: “Danas međutim ne smijemo biti okrenuti isključivo prošlosti niti jadikovati nad sudbinom svoga jezika jer time ne možemo braniti, čuvati niti njegovati svoj jezik. Osim što svako od nas mora znati osnovne povijesne činjenice o svom jeziku – jer, nažalost, malo je naroda na svijetu koji tako slabu poznaju elementarne činjenice iz svoje povijesti – danas svako ponaosob u oblasti u kojoj djeluje mora povesti brigu o bosanskom jeziku. A ta je briga i borba i naučna i pravna i politička i odgojno-obrazovna i vjerska i privatna i svaka druga. Kao zajednica moramo se dosljedno i do kraja angažirati i zauzeti za to da naša djeca u školama uče bosanski jezik, da im ime njihova maternjeg jezika stoji u školskoj dokumentaciji i svjedodžbama. Ne može se reći da u proteklih 30-ak godina nismo mnogo postigli, ali je pred nama još mnogo posla, i tako će uvjek i biti jer je jezik živ organizam koji treba stalnu brigu.”

50 GODINA OD POBJEDE

PRIPREMIO:
SENAD BEŠIĆ

"U medresi koju vakif želi sagraditi, sazdati i visoko je uzdići, te je uvakufiti za učenike i općenito za ljude koji teže za znanost i usavršavanjem, u kojoj će se baviti racionalnim i tradicionalnim znanostima, treba da se postavi učen, izvrstan, uzorit i razborit čovjek, koji usmenom i pisanom riječju raskriva zastore sa istine, koji spaja grane i korijene znanosti, koji vlasti racionalnim i tradicionalnim."

On će predavati učenicima tefsir, hadis, osnove prava, stilistiku, apologetiku i druge znanosti, u skladu s onim što običaj i mjesto zahtijevaju."

-Gazi Husrev-beg

Pošlo je nešto više od četiri stoljeća otkako je Gazi Husrev-beg odlučio podići medresu za vrijedne i nadarene đake, kad se desio pokušaj devalvacije Gazijine medrese i uskraćivanja prava njenim učenicima. "Reforma medrese" je značila isključenje svih prirodnih, pozitivnih, egzaktnih predmeta iz nastave (matematika, fizika, hemija, biologija i društvene discipline) i direktno se kosila sa već navedenim odredbama Gazi Husrev-begove Vakufname. Sebeb njenom ukidanju bila je nepokolebljiva želja za znanjem i napretkom omladine koja je nosila baklju islama i u tim nezahvalnim okolnostima. Gazinovci su čvrsto stali u odbranu časti i dostojanstva svoje škole pokrenuvši štrajk, odnosno, nisu dolazili na nastavu od 11. januara 1972. do 17. marta 1972. kada su prekinuli štrajk. Iz današnje perspektive takav podvig izgle-

da kao suluda ideja – suprotstaviti se socijalističkom režimu tadašnje Jugoslavije koja je u tom periodu bila na vrhuncu, i to, suprotstaviti se kao srednjoškolci. U proglašu štrajka napisali su: "Svi učenici Medrese došli su do zaključka da se nesređeno stanje u Medresi može izmijeniti jedino opštom obustavom nastave." U njemu je stajalo sedam zahtjeva među kojima je smjena tadašnjeg direktora, reorganizacija internatskog života, ukidanje zabrane mogućnosti ponavljanja razreda i dr.

OBIM I ORGANIZACIJA ŠTRAJKA

Glavni akter dizanja glasa učenika bio je prof. Mustafa ef. Spahić koji je učeći na greškama prijašnjih pokušaja mijenjanja stanja nabolje, uspio razviti formulu za uspjeh. Uz njega su bili i Mirsad ef. Ćeman, Zijad ef. Ljevaković, Muris ef. Hadžibaščaušević i brojne druge utjecajne ličnosti u bošnjačkoj javnosti. 422. generacija, koja je bila najbrojnija generacija u povijesti Medrese, a kojoj pripada i prof. Spahić, zajedno sa predstvincima ostalih razreda, ozbiljno je pristupila organiziranju štrajka. Čitav decembar 1971.

protekao je u priprema za štrajk, u kojem je u konačnici učestvovalo 250 do 300 učenika, koliko ih je tada bilo u ukupno sedam odjeljenja. Prema njihovim riječima, to je bio prvi, javni, kolektivni glas muslimana kao muslimana vjernika.

Redakcija Zemzema je u razgovoru sa Murisom ef. Baščauševićem, također saznala da je jedan od motiva pokretanja štrajka bilo očuvanje kvaliteta Medrese.

Kada bih pričao o gradovima u svijetu, rekao bih da svaki od njih ima neka obilježja. U Atini je to Partenon, u Parizu Eiffelov toranj, a Sarajevo, u svim ambijentima otkad je nastalo, pa do danas, Sarajevo ima Gazi Husrev-begovu džamiju i Gazi Husrev-begovu medresu. Medresa je oduvijek bila najčuvenija škola, bila je prva škola na Balkanu od 1537. godine, i u to vrijeme, njen kvalitet bio je narušen izbacivanjem pojedinih predmeta što je onemogućavalo daljnje školovanje njezinih svršenika na fakultetima. Naš motiv je bio da vratimo taj status Medresi, odnosno, da joj vratimo kvalitet koji je nekad imala.

Muris ef. Baščaušević nam je približio uslove koji su stajali u proglašu i rezultate štrajka:

Štrajk je dao rezultate. Odmah nakon toga ispunjen je naš prvi uslov - smjena direktora. Vraćeni su prethodno izbačeni predmeti tako da se đaci mogu upisivati na fakultete. Treće, ubrzo je otvorena ženska medresa. Poslije toga, prešlo se u Đulagin dvor. Stare ruinirane prostorije na Drveniji zamijenjene su novim.

Za kraj, efendija nam je poručio sljedeće:

Učenici moraju biti svjesni vrijednosti Medrese, a ako to ne budu shvatili, onda je sve bezvrijedno. Kennedy je govorio svojim građanima da gledaju šta su oni dali za Ameriku, a ne samo šta je Amerika njima dala. Isto tako, treba se zapitati šta smo to mi dali Medresi, a ne da gledamo samo ono šta je Medresa dala nama.

Zbog te hrabre generacije, danas su učenici Gazi Husrev-begove medrese i vjerski i svjetski! Zaključno, ostaje nam da sami sebi odgovorimo na pitanje: Gdje smo mi kao učenici Medrese u odnosu na naše hrabre i znanja gladne prethodnike?

Kad uporedim godine...

Pripremio:

Ismail Alibegović

Pozadina:

Edin Imamović

Januar je, u medresi je upravo obilježena pedeseta godišnjica štrajka učenika Gazi Husrev-begove medrese. Čaršiju i dvorište medrese dolaskom je počastila naša stara ulema koja je zasluzna za ono što mi sada imamo. Među lijepim, sijedim bradama prepoznao sam svog efendiju. Na umu su mi njegove zanimljive priče o medresi i tom vaktu. Koliko je samo vremena prošlo, ja njegov učenik, sada hodim istim tim koracima i svakim korakom žudim za znanjem, baš kao što su nekada to činili oni. Ne propuštajući više ni trenutka, otpočeli smo naš razgovor ispred Begove džamije. Tokom razgovora odlutali smo u vrijeme njegovog upisa u medresu. Bila je to 1972. godina, prva generacija poslje štrajka koji je i bio sebe našem susretu. „Ništa nije isto“ govorio je. Počeo je tada pričati priče koje kao da je držao negdje skrivenim, ali samo za ovu priliku.

Krenuli smo od samog početka, sa pričom kakav je bio naš upis u medresu. Tu su nas već dočekale velike razlike. Moj upis se desio prije dvije, njegov četrdeset osam godina prije. Efendiju je njegov muallim savjetovao da odabere neku drugu školu, jer, kako kaže, govorio mu je „Uskoro ćemo mi biti oficiri bez vojske“. Komunizam koji je, kao rak-rana, harao vremenom kada je efendija upisivao medresu, bio je glavna prepreka u ostvarivanju ciljeva mlađih medresanata. Porodične prilike i imovinska situacija bila je znatno složenija. Razmišljam kako svaka generacija ima nešto što je obilježi i ostavi trajan pečat, moja je bila obilježena pandemijom.

Laganim korakom efendija prelazi prag Medrese i korača dvorištem svoje škole. Na licu mu se vidi osmijeh kojeg su probudila sjećanja, a to je još više potaklo moja pitanja. Priča efendija kako je bilo teško, ali slatko na ovoj kaldrmi i u ovoj posebnoj školi. Prisjećao se da su momci iz njegovog razreda bili uglavnom djeca poljoprivrednika, čestitih ljudi koji su željeli da njihova djeca budu bajraktari islama na ovom topraku. Govorio je o uslovima njihovog života i rada u školi. Iako im roditelji nisu mogli priuštiti dovoljno novca za odjeću, knjige, hranu, kartu za odlazak kući... dijelili su sve. Kaže: "Iako nismo imali mnogo, djeli smo sve i ništa nije bilo samo moje."

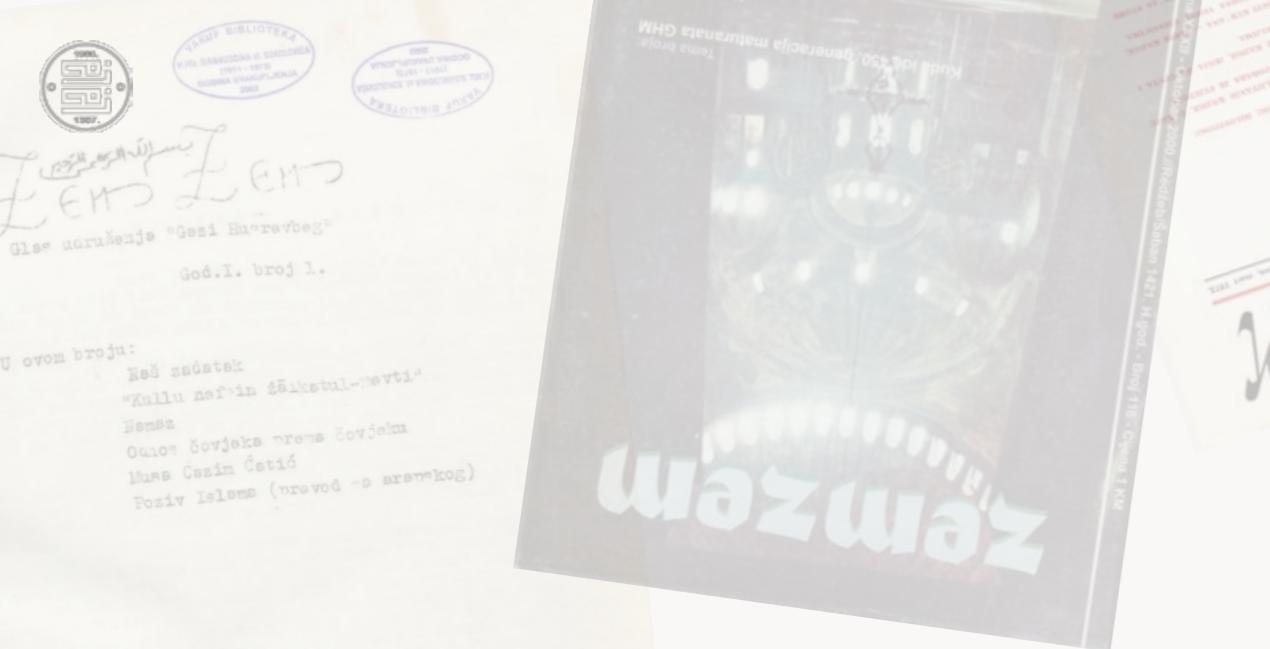
Kada bi neko od medreslja bio bolestan, znali su sakupljati između sebe novac za ljekarsku uslugu, jer učenici medrese, za razliku od učenika svih drugih srednjih škola, nisu mogli imati zdravstveno osiguranje. Uvijek su iznalazili način i mogućnost za solidarnost i zajedničku sreću. Novčić u džepu je bio veliki luksuz kojeg uglavnom nisu imali. Za izlazak nekog od jarana pobrinuo bi se cijeli razred; bila je to opća stvar, za tu priliku svoj doprinos davali bi u vidu cipela, pantalona i jakni kako bi njihov ahbab što ljepše izgledao. Slušajući uspomene bio sam zatečen, uvjerio me je da je solidarnost, kako tad, tako i sad, odluka naše škole.

Prisjetio se svog razrednika prof. dr. Omer ef. Nakičevića, koji je bio njihov vodič, autoritet, roditelj i inspiracija. Bili su poticani i potaknuti dostignućima u nauci, kako svoga razrednika Omer-efendije, tako i ostalih od kojih navodi: mr. Nijaza Šukrića, hfv. Sinanudina ef. Sokolovića, hfv. Kamil ef. Silajdžića, hfv. Ibrahim ef. Trebinjca, te posebno omiljenog profesora, Kasim ef. Hadžića. Svi su željeli biti kao oni. I više od toga. Voljeli su otvorenu, žustru diskusiju, sukob mišljenja, iznošenje jasnih vizija. Bili su vizionari, i to je generacija koja je u toku svog petogodišnjeg školovanja objavila dvije knjige - "Đačke duše raspunjene" i "Narodne pripovijetke iz Bosne i Sandžaka". Od dobivenih sredstava prodaje organizirali su ekskurziju obilaska po Jugoslaviji i putovanje u Tunis. Zemzem, koji je neposredno prije njihovog dolaska u medresu tek osnovan, zablistao je tekstovima književnika Hadžema Hajdarevića i drugih zvučnih imena na polju književnosti i nauke. Prisjetio se da su u biblioteci škole zatekli nered i knjige koje su bile u neredu. Na inicijativu razrednika Nakičevića dobili su saglasnost uprave škole i u kratkom roku su uspostavili red i propisanu evidenciju u skladu sa standardima bibliotečke djelatnosti. U medresi su uspostavili i školsku ambulantu. Međusobnom bliskošću prepoznавали su svoje kvalitete te su nerijetko organizirali predstave i dramske prikaze.

Dotakli smo se raznih sfera, ali mene je posebno dojnilo to što sam iz ovog razgovora saznao da je ovo generacija koja je, bez obzira na uslove života i rada, iznjedrila ljudе koji su dali značajan doprinos u svim sferama društva svojim dostignućima i ličnim radom. Oni su danas na kraju svog radnog vijeka, ali to su vrsni imami, intelektualci, književnici, političari, profesori raznih univerziteta, ambasadori Bosne i Hercegovine i slično.

Ovaj razgovor mi je došao kao najbolja inspiracija i motivacija da iskoristim sve prednosti koje imamo u našem vremenu kao učenici medrese. Zamisljam sebe i svoju generaciju, kako ćemo mi izgledati za pola vijeka. Molim

Uzvišenog Allaha, dž. š., da nam pomogne te da ispravno razumijemo Njegove riječi: "I reci: 'Trudite se! Allah će trud vaš vidjeti, a i Poslanik Njegov i vjernici, i vi ćete biti vraćeni Onome Koji zna nevidljivi i vidljivi svijet, pa će vas o onome što ste radili obavijestiti." (Et-Tevba-105)

ZEMZEM
LIST UČENIKA GAZI HUSREV-BEGOVE
MEDRESE U SARAJEVU

Svjedočanstvo učeničkog pisanog stvaralaštva

Pripremile: Sara Hodžić, Advija Memišević

Nazvali su ga Zemzem kako bi bio nepresušan izvor islamske riječi, proze i poezije koja oslikava kvalitet učeničkog uma već 53 godine u kontinuitetu. Zemzem-vrelo iz kojeg izvire učeničko literarno i umjetničko stvaralaštvo ne presušuje. Narednim izdanjima dokazivat ćemo da je postojanost kvalitete evidentna, a u ovom izdanju ćemo se prisjetiti i tekstova koji su to ranije

pokazivali. List i danas uspješno izdaje brojeve u kojima se primjećuje trud učenika koji stranice časopisa ispunjavaju vjerskim, zanimljivim i aktuelnim temama u svijetu i unutar Medrese, bilježe njezine uspjehe i postignuća na različitim poljima. *Što je zapisano ostaje, što se pamti iščezenje* – riječi su našeg velikana Mula Mustafe Bašeskije kojim se vodimo nastojeći ostaviti trag iza sebe, trag

"Prvo je neko u šali rekao: 'Dobro bi bilo da i mi imamo svoj list. Kakvih sve talentata imamo a list bi im pružio šansu da izađu iz anonimnosti, tog bauka koji je mnogog zaustavio. Jer, znate kakvi su svi mlađi. Hoće da njihovo ime svako zna.' I to je zaboravljeno. Ko bi to još pamtio kada nije ni dobar vic, niti izreka koju bi trebalo zapisati. A onda jednoga dana rekoše da možemo ako želimo, naravno, imati svoj list. Svi su se obradovali. I svi su mnogo obećavali, a kada je došlo vrijeme za akciju onda je bilo: 'Svi junaci nikom ponikoše.' No, svejedno, redakcijski odbor je, iako suočen s mnogim poteškoćama, nastojao da izvrši zadatak sviju nas, onawko kako se moglo i umjelo, a treba znati da su tu sve oni koji prvi put u životu počinju s jednim takvim poslom."

Zemzem, broj 1

Uz podršku tadašnjeg direktora Muhameda Hazima Tulića, ideju u djelo uspješno su sproveli prvi urednik časopisa Adem Omerika i članovi redakcije Ismet Kasumović, Ismet Dautović, Ismet Bušatlić i Islam

Kadić. Zemzem je tako u maju 1968. godine postao prvi vjerski list Bošnjaka pokrenut nakon Drugog svjetskog rata. Prelistali smo stranice starih izdanja Zemzema te vam donosimo odlomke iz nekoliko

koji će, nadamo se, slijediti i oni koji dođu poslije nas. List simboličnog imena pokrenut je upornošću i nastojanjima članova Udruženja učenika Gazi Husrev-beg da imaju sopstveni školski list. Naši učenici su tada bili spremni raditi na listu u kojem bi objavljuvali članke i tekstove onih nadarenih za pisanu riječ.

ZEMZEM 1978.

Nije li došlo vrijeme da nas trač, poput mnogih drugih, vrlo raširenih anomalija, prati u svakoj prilici i na svakom mjestu? Čini mi se, on nas prožima od glave do pete, kako u običnim razgovorima u kafani ili sijelu, tako i u važnijim, u džamijama ili Odboru. Živimo li u traču, koji nas tako čvrsto obavija, samo da „ubijemo“ vrijeme, baš kad nam je ono najpotrebniye? Tračamo li radi zornog iznošenja svojih zabluda, kada zlurado razgoličujemo i sebe i drugog, ali da iznosimo zbijske činjenice na neozbiljan i nekorekstan način, ne poznajući pravu stvarnost i ne gledajući na okolnosti u kojima se nalaze?

Kajem se: Obraćam se Bogu, sebi, vremenu i smirenoj duši, obraćam se međući džamijske tišine, obraćam se nebu i hoću da se vratim izvoru. Molim Boga da mi vrati mir, jer ja nisam sanjar da zaronim u maticu utabane zemlje bez svoje istine. Neću da mi šarene lampe maštju miluju, ja samo hoću da se vratim svom korijenu, svojoj sreći u ramazanskim iftarima, mjesecinom okupanim.

ZEMZEM 1982.

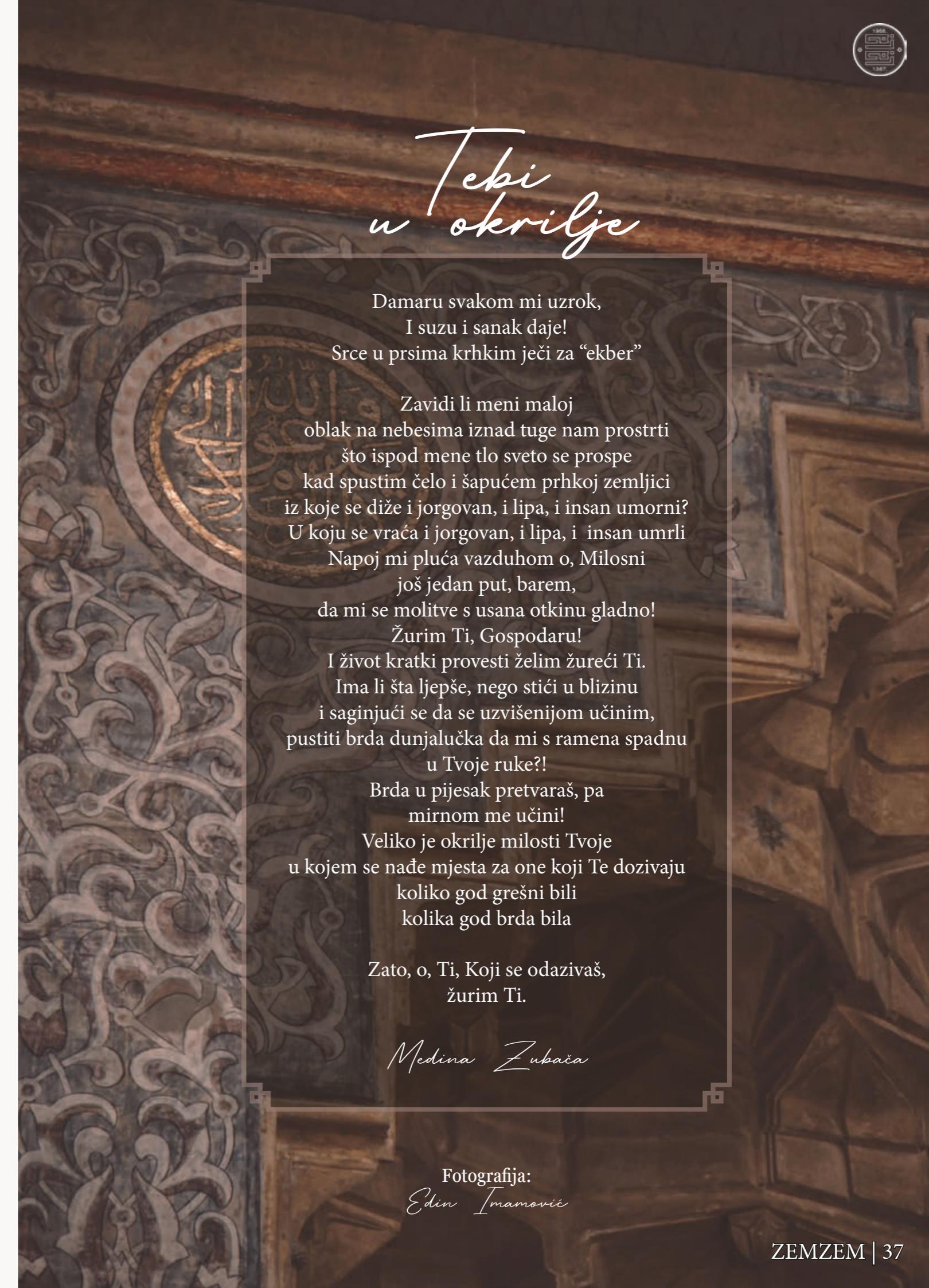
Smatram da glavni produkt pravog znanja treba da bude lijep ahlak. U mnogo slučajeva ja sam se pitao čemu služi znanje onima koji nisu ispunjavali ni svoje osnovne ljudske dužnosti jer Allah, dželle šanušu, u Kur'anu kaže: "Nisu jednakji oni koji znaju i oni koji ne znaju". Kad bi me obuzeo razočarenje i tuga, ostavljao bih sve i prepustao se samoći, razmišljanju. Namaze koje bih klanjao doživljavao bih kao nešto veličanstveno, spasonosno. Ako igdje nema laži, nema je u namazu, tako bih šutio, nešto bi mi otvorilo dušu i lječilo mi rane. Riječ nije moćna da opiše slast i snagu namaza, jer to je potrebno, i kako bih poslije toga mogao reći da ima nešto bolje, nešto veće od islama! Ali ljudi su oholi, ne žele sve to da shvate i priznaju. Koliko samo srce zadrhti slušajući učenje Kur'ana! U njemu se javlja istovremeno i strah i snaga i skrušenost i zadovoljstvo. Ima li slične riječi?!

"Živimo u vremenu sumnjivihi vrijednosti." Ne znam ni sama koliko puta sam čula ovu rečenicu, a koliko sam se puta tek uvjerila da je zaista tako. Kažem, živimo u vremenu bez vrijednosti. Gotovo da živimo, ali postoji jedna istinska i trajna vrijednost, vrlo Kur'ana, sa kojeg se napajamo i vi i ja.

ZEMZEM 2003.

Srebrenica, suza neispakana: Sve je tako potrajalo dok se iznad naših glava nije protegnuo glas male djevojčice. Bila je to pjesma vrlo dirljiva. Dozivala je svoga babu, brata, majku... Tada, srce da je od čelika bilo, istopilo bi se. Silan, nježan, plačljiv, moživ glas djevojčice dozivao je... ali nikо, nikо, nikо se nije odazivao.

ZEMZEM 1979.

Fotografija:
Edin Imamović

Medina Zubaca

Damaru svakom mi uzrok,
I suzu i sanak daje!
Srce u prsim krhkim ječi za "ekber"

Zavidi li meni maloj
oblak na nebesima iznad tuge nam prostri
što ispod mene tlo sveto se prospe
kad spustim čelo i šapućem prhkoj zemljici
iz koje se diže i jorgovan, i lipa, i insan umorni?
U koju se vraća i jorgovan, i lipa, i insan umrli
Napoj mi pluća vazduhom o, Milosni
još jedan put, barem,
da mi se molitve s usana otkinu gladno!
Žurim Ti, Gospodaru!
I život kratki provesti želim žureći Ti.
Ima li šta ljepše, nego stići u blizinu
i saginjući se da se uzvišenijom učinim,
pustiti brda dunjalučka da mi s ramena spadnu
u Tvoje ruke?!
Brda u pijesak pretvaraš, pa
mirnom me učini!
Veliko je okrilje milosti Tvoje
u kojem se nađe mesta za one koji Te dozivaju
koliko god grešni bili
kolika god brda bila

Zato, o, Ti, Koji se odazivaš,
žurim Ti.

POSJETILI SMO ZA VAS

Zagrebačka džamija i prizori Gimnazije

Fotografije: Lukman Babajić

Pripremili:
Lukman Babajić, Sumeja Hašić,
Abdusamed Bjelić

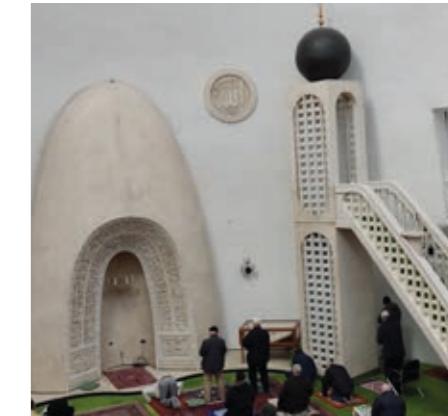
Tokom odmora u januaru, razdvajajući se na razne krajeve Bosne i Balkana, imali smo priliku posjetiti za vas nekoliko novih lokacija. U ovom broju vam preporučujemo da istražite zagrebačke ulice i tamošnju džamiju, kamenje cazinske stijene i ljepoticu sa Igmana.

Zagrebačka džamija izvana

Spomenik poginulim muslimanima
u Domovinskom ratu

Zagrebačka džamija iznutra

nuta imena poginulih a piše da ih se borilo oko 25.000. Drugi prilaz je onaj Šefika Pezerovića, gdje se nalaze dječiji park i sportski teren. Nakon što se popnete uz stepenice, dolazite do fontane koja ukrašava ulaz takozvane „labudice“ (narodni naziv džamije kojeg je dobila zbog svog izgleda) koja posjetitelje dočekuje otvorenih krila.

U sklopu Centra su džamija, abdesthana, vrtić, mekteb, gimnazija, dvorana, restoran, biblioteka, čitaonica, amfiteatar, omladinski klub i divanhana.

Interijer džamije održava napestost u početku, jer skriva svoju ljepotu nekoliko koraka nakon ulaska, ali se iskupi nakon što pusti isklesani mihrab na vidjelo zajedno sa visokim mimberom, ulazeći u kontrast sa zelenim tepihom i crvenim čilimima koje ljubi sunčeva svjetlost. Pri odlasku će vas otpratiti ajeti ispisani plavom bojom što krase okvire zidova osvijetljenih žutim svjetiljkama.

Današnja Islamska gimnazija osnovana je 2007. godine i prvo bitno je bila medresa koja je osnovana 1993. Dobila je ime po velikom alimu dr. Ahmedu Smajloviću koji je dao veliki do-

prinos razvoju Islamske zajednice u Zagrebu. Uz standardni program opće gimnazije, proučavaju se i četiri vjerska islamska predmeta: Arapski jezik, Islamska kultura i civilizacija, Kur'an i kur'anske znanosti te Islamski vjeronomušenje. Ovo je jedina gimnazija u Hrvatskoj u kojoj se izučava bosanski jezik.

*Stari grad „Bijela Stijena“
u Stijeni kod Cazina*

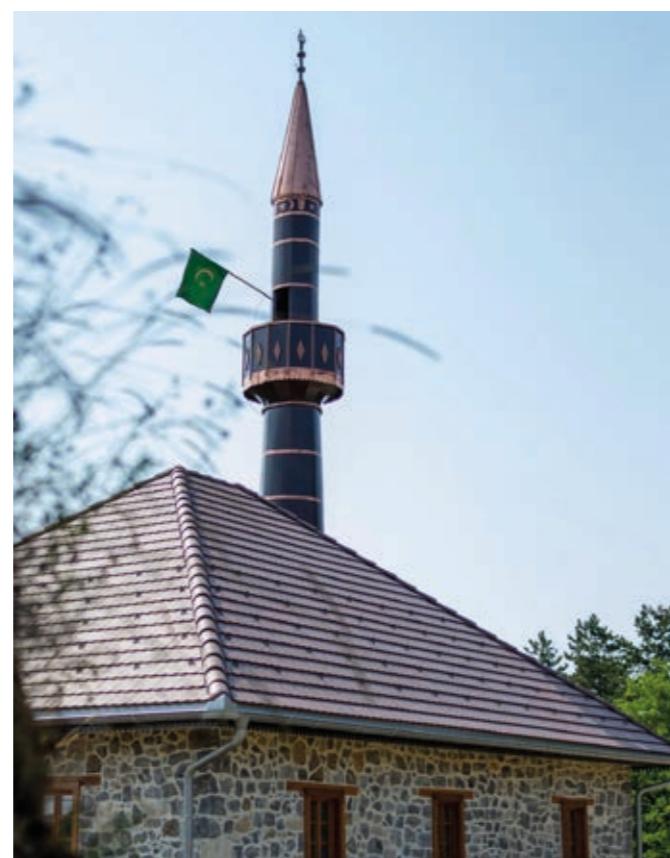
U Bosni i Hercegovini građeno je pet vrsta utvrda: gradovi, palanke, kule, čardaci i šarampovi. U Bihaćko-cazinskoj krajini podizani su najviši gradovi (utvrde) kojih ima čak 23, a jedan od njih je i Bijela Stijena u mjestu Stijena kod Cazina. Ova gradevina predstavljala je odbrambenu utvrdu i bila je simbol srednjeg vijeka. Kao takva, primarno je služila za odbranu, a nikad kao sjedište feudalaca. Stari grad Bijela Stijena nalazi se jugoistočno od Cazina, na regionalnom putu Cazin – Bosanska Krupa. Kroz historiju je mijenjao svoje ime: Villa Stina, Pusta Stina (*impopulosa*), Stena, Biela Stien, Zthina, Feherkew (*Truhelka*), a najviše se spominje pod imenom *Stina*, a danas *Stijena*. Prvi put Stijena se spominje pod imenom *Villa Stina* u povesti Karla Roberta izdatoj 9. 12. 1330. godine. Tada grad Stijena nije još postojao, a mjesto je bilo nenaseljeno i zvalo se Pusta Stina. Po mišljenju Truhelke: „Nije ni zidan da bi odolio urednoj vojsci ili duljoj opsadi, već da koji čas pruži krov protiv buntovna kmeta ili pohlepna susjeda.“ Dakle, prilaz mu je lagan, okoliš ga nadvisuje, zidovi mu nisu bili ni visoki ni tvrdi pa ga je mala četa mogla osvojiti, pogotovo zato što ga je čuvalo malo ljudi. Za ovo mjesto bio je prevelik (mogao je primiti 2000 ljudi) pa je zbog toga bio teško branjiv. Stari srednjovjekovni dio građen je dosta kasnije, kao i neki drugi gradovi u Krajini, nabrinu, ne poštujući mnoga graditeljska pravila. Čuvari grada (kaštelani) su

Stari grad Bijela Stijena

On je materijalno svjedočanstvo o manje poznatim historijskim periodima i mijenama naše domovine.

Jugozapadna tabija ima sedreni svod, a u tu mračnu prostoriju bi se posada sklanjala u slučaju žešćeg napada. Prema legendi, tu je tamnovao i Senjanin Tadija. Stari grad Bijela Stijena predstavlja jedan od nacionalnih spomenika kulture, proglašen 25. 01. 2005. godine. Međutim, u njegovo istraživanje i konzerviranje do sada, nažalost, nije ulagan. On je materijalno svjedočanstvo o manje poznatim historijskim periodima i mijenama naše domovine.

Džamija na Bijeloj Stijeni

Fotografija: Sumeia Hašić

Igmanska ratna džamija

Igmanska ljepotica i Ratna džamija izgrađena je 5. februara 1994. godine. To je bio najteži period za Republiku Bosnu i Hercegovinu, kao i za islam i muslimane u BiH. Činjenica je da je u prošlom ratu srušeno preko 600 džamija. U napadima agresorskih jedinica tokom juna i jula 1993. godine, spaljeni su i srušeni svi objekti na planinama Bjelašnici i Igmanu. Hrabri Bošnjaci, pripadnici jedinica Armije Republike Bosne i Hercegovine koji su ratovali na području Igmana, osjetili su potrebu za vjerskim objektom u kojem bi mogli obavljati svoje vjerske dužnosti.

Igmanska ratna džamija izvana

Tako je na raskrsnici puteva Kabalovo - Hrasnički stan, izgrađena džamija po nacrtima Osmana Smječanina. Ratna džamija građena je od 17. novembra 1993. do 5. februara 1994. Temelji su sagrađeni hrabrošću naših šehida, sa iskrenim dovama naših majki i našeg naroda. Zbog ratnih okolnosti, za gradnju džamije nije se imalo velikog izbora materijala, pa je bazirana na drvenoj građi. Osnovu objekta podržavaju drveni stubovi zajedno sa takozvanim "krovom na četiri vode". Također, tu je sagrađena i drvena munara koja je veoma niska u odnosu na munare drugih džamija. Ova džamija građena je u zimskom periodu kada je kretanje bilo znatno otežano, zbog snježnih nanosa, ali je uz velike patnje i trud Bošnjaka i muslimana Armije RBiH, otvorena nakon manje od tri mjeseca gradnje. Temeljna rekonstrukcija vršena je od 26. jula do 2. augusta 2000. godine, pod nadzorom Prvog korpusa ARBiH. Naknadno su izvršene dogradnje uređenja harema džamije, elektrifikacije, abdesthane, sve dovršene do 2. novembra 2000. godine.

Islamska Zajednica u BiH podržala je inicijativu džamiskog odbora, da se svake godine, prvi petak u mjesecu avgustu, u ovoj džamiji uči dova šehidima BiH. Povodom ove manifestacije, svake godine okupi se veliki broj ljudi svih generacija, iz raznih dijelova BiH. Druže se, upoznaju nove ljude prisjećajući se naše prošlosti. Nakon što dođu na Igman, autobusima idu prema Ratnoj džamiji. Tamo klanjaju džumu i prouče dovu šehidima koji su izgubili život braneći našu domovinu a nakon proučene dove imam održi govor. Poslije se autobusima ide na Malo polje gdje se održi govor o žrtvama rata i Ratnoj džamiji.

Igmanska ratna džamija iznutra

Pripremili:
Amina Subašić, Ilb
Ahmed Zukić

Kur'an se ne može prevesti, Kur'an se mora prevoditi (tumačiti)!

Profesor Muhamed Mehanović,
prevodilac Kur'ana Časnog na
bosanski jezik

Musliman, bez pogovora, prihvata učeње, iščitavanje i pamćenje Božije riječi na nematernjem jeziku. Mnogo je onih koji su preuzeli emanet hifza ne poznajući odmah sam jezik Kur'ana, gramatiku, vokabular i stil arapskog jezika koji je itekako kompleksan i težak. Zato, zahvaljujući poduhvatu određenih ljudi koji su na sebe preuzeli breme prevođenja Uzvišenog govora na naš ili bilo koji drugi svjetski jezik, muslimanima širom svijeta, pa tako i u našoj Bosni, data je mogućnost da lakše razumiju i primijene načela Stvoritelja.

Najpoznatiji prevodioci Kur'ana retom radu prethodilo je mnogo razmišljanja i dilema. Rekao je Besim Korkut i Mustafa Mlić, ali mi vam u ovom broju Zemzema predstavljamo našeg profesora ahlaka i hadisa, mr. Muhameda Mehanovića, koji se već dugi niz godina bavi prevodenjem i tumačenjem Svetе Knjige.

RAĐANJE IDEJE

Inicijalni istraživački momenat same ideje prevodenja desio se '96, međutim, početku i konk-

suštinom Božijeg govora. *Allahov govor je takav da se može na više načina tumačiti, bilo koji prijevod može prenijeti jednu poruku,* rekao nam je profesor.

O SAMOM PROCESU

Prilikom prevodenja, najviše se referirao na prijevod Besima Korkuta smatrajući ga našim najpoznatijim prijevodom. Bio je to dug period, pun napornog rada i zalaganja. Kao što je spomenuo, riječi Kur'ana su više značne i, samim

tim, sumnja je bila čest gost koji ga je posjećivao tokom rada. Prijevode je provjeravao i uspoređivao sa tefsirima i težio ka skladu između jezičkog i suštinskog značenja. Smestan da je najbolji prijevod Kur'ana poticao od onih koji su bili najbliži Poslaniku, a.s., dosta se osvrtao na djela onih koji su se prije njega odlučili na ovaj put i to mu je predstavljalo samo polazište. Međutim, to ga nije sprječilo da razumijevanje Objave prilagodi društvu ovoga vijeka. Profesor Mehanović kaže: Kur'anski govor je sam po sebi mudžiza, aludirajući na nemogućnost doslovnog prijevoda harfova i vokala. Sebi nije zadao vremenski period do kojeg bi završio sa prevodenjem Kur'ana i smatra da još uvijek nije u potpunosti završio svoj posao. Prvo izdanje svjetlo dana ugledalo je 2013. godine i period od 1996. do 2013. izdavaja kao ključan u cijelom procesu.

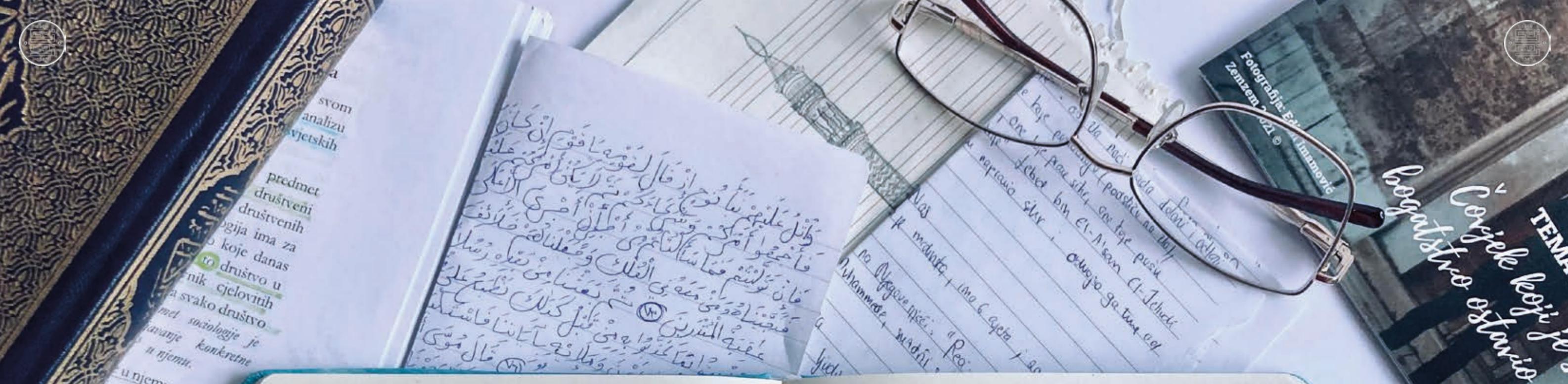
Molimo Uzvišenog Gospodara da našeg profesora nagradi za ovaj časni poduhvat i trud na ovom plemenitom putu!

O POTEŠKOĆAMA

Smatrajući da je prijevod prenošenje smisla i poruke, sebi je postavljao pitanje da li će uspjeti pogoditi sam smisao. Neminovno je da će prevodilac pogriješiti. *Mi prenosimo poruku sa jezika koji je Božiji i koji u sebi ima različite jezičke mudžize koje mi ljudskim govorom ne možemo dokučiti i prenijeti u smislu prijevoda. Božiji govor samo je na arapskom jeziku i svaki prijevod je interpretacija ili tumačenje istog.*

Strah od grijesnja u prevođenju odagnao je stav da je prijevod samo prenošenje poruke i da, čak i ako pogriješi, Božija riječ se ne može promijeniti jer ona kao takva ostaje u originalnoj formi na arapskom jeziku. Prijevod je samo pomoćno sredstvo korisno ljudima koji ne razumiju arapski jezik.

Iz dnevnika Gazijke

"Piši, kad ti je Bog dao dar..."

Još jednom namjenih ove redove nečem blagoslovljenoj, kao da kazivanje nosi značaj, smiraj ili pak samo novu zapitanost onome koji se neumorno suočjava sa karticama ispisanim nerješivom životnom filozofijom. Zašto na breme biva dano takvo nešto onome ko ni svoje dječije namete još uvijek ne upotpuni? I postavljajući pitanje, jedno za drugim, samo ovom zamišljenom gnostiku, uvijek se vraćam jednoj početnici. Kada bi me pitali "ko sam" da li bih mogla to reći ili bi mi moj odgovor mucanjem započet bio dok ne navru riječi već jednom kazane? Jednom bi rečeno: "Prvi stepen slobode je da sumnjate", i evo ogrizajući u tom stanju vječite propitanosti ostavljam prazne listove svog zdanja da ih jednom uboličim, još jednom iznova, mislići da sam ovaj put svoj konačni odgovor pronašla. A da li bih ikad bila ovo što sam sad da ne upisah Medresu? Kuda bi me moji putovi vodili da ne ostah obasuta ovom milošću? Čini mi se da na svaku upitanost, moj odgovor biva jedno novo pitanje. U nedokučivom labirintu pronalazim znakove i simbole, i jedni i drugi upućuju na tarikate promišljanja. U tom vidokrugu, prepoznajem svu namijenjenu simboliku. Ovaj inat je samo odraz bošnjaštva, i snage, i moći, koju mi pokazaše oni koje slušah ovo vrijem. I glas i silovita želja za potrebom da bivam onako kako je ljudski, da ovo što me zaustavlja i netremice u brzak bac, pobijedim, jednom za svagda jer svaki put mi na um dolazi: "Vi ste pristali da budete objekti a čovjek ne smije biti objekat. Mi možemo

biti samo subjekti ili nas neće bit." Zar to želim, da me niti bude niti da opstojim, ili pak da bivam među ljudima kao optuženik tražeći milost neznanu, sramotnu, zar se rad' toga živi?! Svoju riječ i svoj glas usmjeravam ka nečem višem, u meni hukti kao žarište lavom posipano, jer na tim djelima i padam i ustajem, tražeći da dosegnem ono što je časno, da kažem kada trebam i da riječ i pero budu moje zapitanosti: da l' iskoristih dati emanet kako sam učena bila? U svom ilmu i mudrosti, svijet gledam od posljednje zvijezde padalice do izlazećih svjetlosti, i mašrik i magrib, i svaku tamu zaognjem blistavom sjenom - kada nema svjetlosti, budi onaj što je donosi. Sve ono čemu si učen, čuvaj, nosiš simbol nečeg nepoznatog, teško dokučivog, što biva želja potrebitog, znanjem željnog. U tebi je otisnut trag tugre, nosi ga časno, tome si učen. Neprestano iscrpljujući to svoje vrelo zapitanosti, jednom se vratim: "Medresa mi je bila prozor i put u svijet - s puta u nju donesoh cijeli svijet." Jer, zaista, ja nikada ne bih bila ovo što sam sad daje ne upisah, da ne krenuh tim putem. Svoj put ispisah stazom sve-tog, ono me oblikova da kroz Jedno pronalazim sve drugo. Zar drugi put pored toga može biti? I neka ti je na umu uvijek i ovo: "Svijet vama pripada, vama muslimanima, vama Bošnjacima, vama mladima. Neko uzima i više nego što im pripada, a vi uzmite samo ono što vam pripada." Pazi se odjeka koji za tobom ide, Gazijo.

Citirajući one koji svoju časnu dužnost preuzeše i emanet dati dostojno ispunije. Gospodar bio zadovoljan vama.

Fatima Huseinspahić
februar, 2022.

Ispunjajku pripremila Melika Mujala

	Red bijelih i crnih tipki na klaviru	Raditi (prezent 1. lica jednine)	Najveći vrh svijeta Mont	Ak. imenice dama	Početak abecede	Barijera, pregrada	Internet archive	Češka rijeka	7. slovo grčkog alfabetu	Druga nota solmizacije	Plemeniti gas Ar	Slijed, nadovjezivanje
Krečnjak, kalcit					Bajkovito			Površina koja pravilno odbija svjetlost				
Magma na površini				Službeni jezik Pakistana				Trajanje, period				
Prvi čovjek na Zemlji				Veterans Affairs		Spremište za žito, skladište						
Uzročnik zaraza i bolesti				Sumrak		Znanje		Porodica, familija				
Naziv			Udubljenje, veća zatvorena depresija		Istočnogermansko pleme iz 5. vijeka	Veznik niti	Ručni rad igлом i koncem					
Prvo slovo "Zemlje izlazećeg Sunca"	Ona koja nije gladna	Muzički instrument				Upisi: OILOZ	Antemidiem					
Naučnik na polju astronomije			Najduži planinski lanac na svijetu				Državljanin Danske	Energija				
Pokazna zamjenica za ž. r.			Veznik pogodbene rečenice				Muško ime	Napraviti uvojke				
Tijesan				Dokaz za odstupstvo sa mjestima zločina	Zero Tolerance	Svojine, imeci		Nomen nescio	International English Language Testing System			
Programski jezik za statističko računanje	Kalij		Nesreća, muka, neprijatelj		18. slovo njemačkog alfabeta	Veznik sastavne rečenice	Interventional Radiology	Large				
Uredaj za prigušivanje udarnih impulsa	Mega						Oll Korrect	Inicijali autora djela "Sjene naročava drveta"				

Država sa slike	Onaj kojem je dato ime	Upiši: ZAFKLA	7. slovo grčkog alfabetu	Druga nota solmizacije	Plemeniti gas Ar	Slijed, nadovjezivanje
Bijedan, jadan						
Gen. imenice amater						
Union of European Football Associations				Gorska služba		
Ribonukleinska kiselina				Hemijski element Bor		
Makar malo, koliko-toliko			Robot (skr.)			
2. l. jd. imperativ u glagolu cvasti			Uzvik eno, gle		Iznad, nad	
					Poslanik koji je prvi pisao perom	
					Rimski 5	
					Pokorni sluga	

Kviz znanja

Pripremila:
Melika Mujala

1. Koje kontinentalne države graniče samo sa kontinentalnim državama?

- A** San Marino i Andora
B Bruneji i Angola
C Lichtenštajn i Uzbekistan

7. Aneksija Bosne i Hercegovine od strane Austro-Ugarske bila je:

- A** 1907. godine
B 1908. godine
C 1909. godine

11. Kada je održan referendum za nezavisnost Bosne i Hercegovine?

- A** 28. februara i 1. marta
B 29. februara i 1. marta
C 1. marta 1992. godine

12. Ko je postigao prvi pogodak na Svjetskom prvenstvu 2014. godine za reprezentaciju Bosne i Hercegovine?

- A** Edin Džeko
B Vedad Ibišević
C Zvjezdan Misimović

13. Koliko je trajala izgradnja željezničke pruge Brčko - Banovići, duge 92 kilometra?

- A** 6 mjeseci i 6 dana
B 7 mjeseci i 7 dana
C 8 mjeseci i 8 dana

14. Šta opisuje francuska fraza „Je ne sais quoi“?

- A** Karakteristiku koju je teško precizirati
B Osobu koja je dosadna
C Nedoumicu u vjeri

3. Ko je naslikao „Djevojku s bisernom naušnicom“?

- A** Johannes Vermeer
B Edvard Munch
C Francisco Goya

4. Koji pisac je napisao pjesmu o Poslaniku s.a.v.s.?

- A** Paul Verlaine
B Johann W. von Goethe
C Edgar Allan Poe

5. Gradnja koje građevine još uvijek traje?

- A** Burj al-Arab
B Rockefeller Center
C Sagrada Familia

6. Kroz koje glavne gradove protiče rijeka Dunav?

- A** Beč, Bratislava, Budimpešta i Bukurešt
B Beč, Bratislava, Budimpešta i Beograd
C Beč, Bratislava, Budimpešta i Sofija

Zabavni kutak

Zagonetka&sudoku

Pripremile:
Melika Mujala, Lamija Basarić

Riješite zagonetku za koju najveći svjetski umovi kažu da je nerješiva za 98% populacije. Zagonetka glasi ovako:

U ulici postoji 5 kuća i svaka je druge boje. U svakoj kući živi čovjek drugačije nacionalnosti, svaki piće drugačije piće, čita drugačiju knjigu i ima drugačijeg kućnog ljubimca. Na osnovu poznatih informacija odgovorite na pitanje: Ko za kućnog ljubimca ima zlatnu ribicu?

- Britanac živi u crvenoj kući.
- Švedanin ima psa za ljubimca.
- Danac piće čaj.
- Zelena kuća je odmah lijevo pored bijele kuće.
- Vlasnik zelene kuće piće kafu.
- Čovjek koji čita "Tvrđavu" ima ptice kao kućne ljubimce.
- Vlasnik žute kuće čita "Ilijadu".
- Čovjek koji živi u srednjoj kući piće mlijeko.
- Norvežanin živi u prvoj kući.
- Čovjek koji čita "Tvrdicu" živi u kući pored vlasnika mačaka.
- Čovjek koji ima konje stanuje pored čovjeka koji čita "Ilijadu".
- Čovjek koji čita "Proces" piće kiseljak.
- Nijemac čita "Pakao".
- Norvežanin živi pored plave kuće.
- Čovjek koji čita "Tvrdicu" ima komšiju koji piće vodu.

Rješenje zagonetke u sljedećem broju Zemzema.

9	5	2				8		
		6	9			2		1
6	9					4		
4		1					9	2
8			4	9	3		1	6
						6	3	
							4	
3		9	2		7			8

VAŽNO JE OSTAVITI
TRAG, LIJEP TRAG DA,
KAD SE NAŠE DUŠE
BUDU UZDIZALE, MELEKI
UPITAJU: "KAKVA JE OVO
LIJEGA DUŠA?"

Salih Hasic,

PROFESOR AKĀIDA

UGAZI HUSREV-BEGOVU MEDRESI

*Krov što posta dom
i ljubav ljudi pod njim.
Ta me riječ prati.*

Amina Kahrimanović